

Sid 2 **LEDAREN:** Påvens uppmärksammade intervju är snarast ett öppenhjärtigt samtal. Det kan utmana alla troende till självrannsakan.

TORSDAG 26 SEPTEMBER. NR 39/2013

Framtiden är här och nu

Sidan 8

Hon vet: Gud är här!

Sidan 2

När sex har med religion att göra

Sidan 10

Å fluff!

Sidan 7

Upp till bevis för ny svensk ekonomienhet

Starten för kyrkans centraliserade ekonomiförvaltning Kipa har inte löpt problemfritt.

Den nyöppnade enheten i Borgå ska garantera att församlingarna får service på svenska. **SIDAN 4**

Vi måste prata om det svartaste

Sidan 12

Bomben ökar oron bland kristna pakistanier

Sidan 5

Kirurg med ett kors på sitt skrivbord

Sidan 6

Jubilar sprider kunskap om begravningskultur

Sidan 20

LEDARE MAY WIKSTRÖM

”Jag är en syndare”

KP MAKTEN OCH HÄRLIGHETEN får ge vika för bristen och ärligheten. Så kan man tolka den omfattande intervjun med påven Franciskus i jesuiternas tidskrift *La Civiltà Cattolica*. Den drog snabbt över världen, först sorgfälligt översatt av andra katolska tidskrifter, senare snuttciterad i nyheter överallt. Men ryckta ur sitt sammanhang gör dessa inte honom rättvisa. Inte heller de djupa andliga tankar han förmedlar – tankar som tål att grunna på oberoende av samfundstillhörighet.

DET ÄR nämligen inget kyrkopolitiskt slagträ Jorge Mario Bergoglio, alias påven Franciskus, erbjuder. Den som vill förenkla det hela i termer av ”liberalt” eller ”konservativt” går grundligt vilse.

I stället bjuder intervjun en öppning ut ur just sådana trånga diken, som bara är exempel på att tron har slammats igen till en sorglig avart. Kransen till färskvattnet vrids på när den intervjuade redan från början tar inledningsfrågan på allvar. Den som lyder: Vem är Jorge Mario Bergoglio?

Den vitklädda man som leder 1,18 miljarder katoliker trevar så ärligt fram ett svar att man tror honom: ”Jag vet inte vilken beskrivning som kommer närmast ... Jag är en syndare. Det är den bästa beskrivningen. Det är inget talesätt, ingen kliché. Jag är en syndare.” (*Anders Piltz översättning*)

Från den inledningen löper intervjun vidare till ett klart budskap om att det här med att vara kyrka handlar om att vara öppen, ödmjuk, kärleksfull och omfattande. Det är

följden av bekännelsen och upptakten till allsammans. Mot den bakgrunden talar Franciskus om allt från sina egna misstag som ledare till kyrkans misstag att förskansa sig i slutna kapell och försvara sin egen mediokra tro genom att utesluta människor. I det här sammanhanget lyfter han fram sitt uppmärksammade telefonsamtal till en homosexuell ung man som skrivit till honom, och att han har mött många som känner att kyrkan förkastat och fördömt dem.

Själv har han fått reprimander för att han inte talat tillräckligt om sexualetik och abortfrågor, men menar att frågor som gäller dem alltid har ett sammanhang och alltid handlar om individer, som i Guds ögon inte förkastas eller förskjuts. ”Jag är en kyrkans son, men det är inte nödvändigt att tala om de här sakerna hela tiden.”

Det är en mild men klar varning för dogmatisk blindhet. Att det inte får handla om att så älska det perfekta att man missar poängen: Att den icke-perfekta alltid är älskad. Och att den närmsta berättelsen om en sådan individ alltid ackompanjeras av ens egna hjärtslag.

DET HÄR kan vara öppningen till ett försoningsverk, inte bara för den katolska kyrka som skakats av pedofilskandalerna och maktkamp, utan för alla kristna kyrkor.

Ja, vi är syndare. Alla. Allihop. Just därför tror och hoppas vi dag för dag och ”blott en dag, ett ögonblick i sänder”. I det livet slås dörrarna upp till en gemenskap utan gränser.

PROFILEN: WU XINGHUI

”Guds kärlek är ett mycket attraktivt fenomen.”

Vi har något att ge er

I Europa tror man inte. I Asien växer tron till, säger Wu Xianghui och tror att invandringen från länder utanför Europa kan ge en fräschare inställning till andliga frågor också i Finland.

TEXT OCH FOTO: ROLF AF HÄLLSTRÖM

– Sisi, hon har inte kommit ännu, säger kyrkvaktmästaren i Alphyddans kyrka och slår en signal på mobilen.

Wu Xinghui, som det står i hennes kinesiska pass, arbetar i den finska församlingen i Berghäll, den del av huvudstaden där flykten från kyrkan är som störst. Inte ens att president **Tarja Halonen** dagen efter att hon blev ”civil” igen skrev in sig i Kallio församling har ändrat på det faktum att knappt hälften av traktens befolkning hör till kyrkan.

För Wu är kyrkoflykten ett frammanför fenomen. I hennes arbete kommer folk till tro, låter döpa sig och går aktivt med i församlingslivet.

– Det är tillväxt hela tiden, säger hon om den kinesiska församlingen eller noggrant taget huvudstadsregionens verksamhet på mandarinkinesiska som har sin bas i Alphyddans kyrka.

”Vi samlas i kyrkan”

Wu Xinghui kommer från provinsen Gan Su i nordöstra Kina. Närmaste storstad är Xi An, känd som sidenvägens historiska ändpunkt och platsen för den kejserliga terrakottaarmén. Finnair öppnade direktflyg dit i somras.

Hennes man har doktorerat i akupunktur vid ett kinesiskt universitet. Akupunktur används som vårdmetod också hos oss. Helsingfors Universitet annonserade i tidningen Science efter en forskare med doktorsexamen för att

medverka i ett projektteam med målet att hitta en västerländsk förklaring till fenomenet akupunktur. Hennes man fick jobbet och paret Wu flyttade till Helsingfors för åtta år sedan.

Några dagar efter sin ankomst frågade paret Wu en landsman om det finns några aktiviteter på kinesiska i stan.

– Vi samlas i kyrkan, var svaret och de fick ett varmt mottagande i det som då hette International Christian Centre i Gräsviken. ICC har senare delat sig i en luthersk och en oberoende gren.

Wu gick i kyrkan och på bibelstudier, bemöttes av vänliga människor. Guds kärlek är ett mycket attraktivt fenomen, säger hon om sin väg att bli kristen.

– En gång när jag lade upp håret visste jag plötsligt vad jag skulle säga vid dopet.

Hennes något kryptiska formulering om att komma till tro beror på att det i ICC är praxis att vuxna avger ett personligt vittnesbörd vid dopet.

Ateistisk uppväxt

Wu har vuxit upp i ett land där regeringen deklarerar att det inte finns någon Gud. När hon växte upp kände hon inte till vare sig kristendom eller kyrka.

– Tro på dig själv, är regeringens budskap.

I dag är folk öppnare för trosfrågor, säger hon om sina hemtrakter

där buddhismen dominerar. I hennes hemstad finns numera en kyrka där sex-sjundra personer samlas till gudstjänst, oftast under lekmanaledning. Prästbristen är stor i Kina.

– Också min mor har för första gången besökt kyrkan, säger hon.

När hon kom till Finland visste varken hon själv eller folk hemma i Gan Su något om landet.

– När folk nu frågar var jag bor och jag säger Finland svarar alla ”Angry Birds”! Någon kommer ännu ihåg Nokia.

Finlandssvensk examen

Själv hade Wu ingen examen när hon kom hit, men hittade ett engelskspråkigt utbildningsprogram vid finlandssvenska yrkeshögskolan Arcada. Tio studie-

KYRKPRESSEN KONTAKTA REDAKTIONEN

Ansvarig chefredaktör
May Wikström
tfn (09) 612 615 33/
040 153 0313
may.wikstrom@kyrkpressen.fi

Redaktion i Helsingfors
Sandvikskajen 13
00180 Helsingfors
Tfn (09) 612 615 49
Fax (09) 278 4138

E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktion i Österbotten
Norrmalmsgatan 21 A
68600 Jakobstad
gsm 050 585 6460

Redaktörer:
e-post:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Rolf af Hällström
tfn (09) 612 615 53

Tomas von Martens
tfn (09) 612 615 51

Christa Mickelsson
tfn (09) 612 615 56

Johan Sandberg
(Österbotten)
gsm 050 585 6460

Sofia Torvalds
tfn (09) 612 615 54

Webbredaktör:
webred@kyrkpressen.fi

Layout:
Malin Aho

Utgivare:
Fontana Media Ab

Bank:
Sampo
IBAN: FI34 8000
13011585 40
BIC: DABAFIHH

Paradbild:
Sofia Torvalds

Tryck:
Botnia Print,
Karleby

KYRKPRESSEN ANNONSINFORMATION

Annonseredaktör:
Erika Rönngård
tfn (09) 612 615 50,
annons@kyrkpressen.fi

Annonser:
Färg 2,05 €/spmm
Svart-vit 1,65 €/spmm
Moms 24% tillkommer

Radannonser:
4,50 €/rad inkl. moms.

Familjeannonser:
1 €/spmm inkl. moms.

Lämnas in din annons utan extra kostnader via annonsverktyget på www.kyrkpressen.fi! För familje- och radannonser per telefon, mejl eller post tillkommer 5 euro i serviceavgift.

Kyrkpressen utkommer normalt på torsdagar och inlämning av annonser sker senast torsdag veckan före.

För mera detaljer se mediekortet www.kyrkpressen.fi

Annonsförsäljning:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi
Leif Westerling,
gsm 050 329 4444,
fax (09) 278 4138

Jonny Åstrand,
tfn (06) 347 0608,
gsm 0500 924 528,
fax (06) 347 1018

Prenumerationer och adressändringar:
tfn (09) 612 615 50,
prenumeration@kyrkpressen.fi

Adressändring sker automatiskt via din församling då du gör flyttanmälan. Om du har prenumererat via Kyrkpressen kontaktar du oss.

Prenumerationspriser:
Finland & Norden 69 €
Utlandet 84 €

poäng i svenska räcker inte långt, så intervjun går på en blandning av engelska och finska.

– De flesta kom från Afrika, säger hon om studierna som för henne tog fem år då familjens två döttrar föddes under studietiden.

På en fest för invandrare mötte hon och hennes man ett finländskt par som hör till den ortodoxa kyrkan.

– Så barnen har en finländsk ”ukki och mummi”.

Sina egna föräldrar träffar hon vart annat år och längtan efter dem kan bli stark, särskilt som hennes mor varit sjuklig på senare tid. Den kinesiska ettbarnspolitikens leder inte bara till bortskämda barn, Wu säger att hon var ganska hjälplös när hon fick sitt eget hus-

WU XINGHUI trivs i Helsingfors men saknar sina föräldrar.

håll. Den verkliga avsikten med att inte ha syskon är att det blir fyra far- och morföräldrar att ta hand om för en enda person.

– I Kina ska det helst ske hemma, säger hon om framtidens mörka moln.

Mastigt söndagsprogram

Huvudstadsregionens församlingar har fem huvudspråk i sitt invandrararbete: ryska, estniska, kinesiska, arabiska och engelska. Samma dag Wu fick sin geronomexamen fick hon en projekt-tjänst som diakon vid samfällighetens mandarinkinesiska arbete. Det låter som vägledning från ovan. Det lustiga är att en geronom har specialkompetens inom äldreomsorgen men medelåldern i hennes församling är runt 30 år.

Den kinesiska församlingen är som aktivast under veckoslutet. Speciellt söndagen har ett mastigt program. Den börjar med en grundkurs i finska, sen följer en måltid, sedan körövning, gudstjänst och efterföljande tejudning. De aktivaste orkar ännu med bönemöte innan det är dags för gemensam motion.

Andra och fjärde fredagen i månaden är det ”KangLi Nuorisoperhe piiri” skriver Wu i mitt anteckningsblock.

– Femtio, sextio människor brukar komma, många jobbar på Nokia och har sina små barn med sig.

Tyngdpunkten i världen förskjuts från det gamla Europa mot Asien och Afrika också när det gäller kristenheten.

– När vi samlas kan vi säga åt folk att Gud är här. Det är ett tecken för alla.

WU XINGHUI

GERONOM FRÅN YRKESHÖGSKOLAN ARCADA.

DIAKON VID DEN KINESISKSPRÅKIGA VERKSAMHETEN I HELSINGFORS FÖRSAMLINGAR.

GIFT, HAR TVÅ BARN. HENNES MAN DRIVER EN AKUPUNKTURKLINIK.

Ny missionstjänst vid domkapitlet lockade

STIFTSSEKRETERARE. För en vecka sedan gick ansökningstiden ut för den nyinrättade tjänsten som stiftssekreterare för mission och internationellt arbete. Den nya sekreteraren ska arbeta vid domkapitlet i Borgå stift och får kolleger i alla övriga stift.

Den nya tjänsten har lockat flera sökande med erfarenhet från olika områ-

den, både kyrkliga, akademiska och utanför kyrkan. De som sökt tjänsten är kaplanen i Johannes församling **Tomas Ray**, ekon. dr **Alfred Streng**, tf redaktionssekreteraren vid Evangelis-luterilainen lähetystyhistys Kylväjä, teol. mag. **Johanna Södö**, teol. dr **Svante Lundgren**, missionären (FMS), pastor **Outi Laukkanen**, koordi-

natorn för frivilligverksamhet vid FRK teol. mag. **Heidi Juslin-Sandin**, ledaren för den svenska verksamheten vid Finlands ev-luth. Student- och Skolungdomsmission rf, teol. mag. **Lilian Lindén** samt koordinatör för Karriärservice vid Högskolan Arcada, fil. mag. **Sara Åström**.

ANTAL FÄDER

”Jesus hade två fäder och ändå blev det folk av honom. Det blir också folk av barn som har flera föräldrar på grund av skilsmässa eller dödsfall.”

Sagt av metodistpastor Bill Campbell i Nashville, citerad i The Christian Post.

Kyrkhelg för utvecklingsstörda

KARLEBY. Söndagen den 22.9 hölls en nationell kyrkhelg för utvecklingsstörda i Karleby.

Kyrkhelgen är en tradition från 1960-talet som startades av det finska förbundet Kehitysvammaisten Tukiliitto. På 90-talet övertogs arrangörsansvaret av Kyrkostyrelsen.

– Från svenskt håll har vi inte tagit del i den här hel-

gen. Vi har inte heller några stiftsomfattande samlingar. Men vi träffas nog på regionnivå, berättar omsorgspräst **Ben Thilman**.

Till kyrkhelgen samlas årligen ungefär 700–1300 utvecklingsstörda och deras anhöriga från olika delar av Finland. I programmet ingår bland annat en biskopsmässa och en dagsfest.

Snart ska det löpa också på svenska

KYRKANS SERVICECENTRAL. Kipas nyöppnade verksamhetsenhet i Borgå ska garantera att församlingarnas ekonomiförvaltning sköts på lika villkor på finska och svenska.

TEXT OCH FOTO: CHRISTA MICKELSSON

Det doftar nyrenoverat på fjärde våningen på Mannerheimgatan 20 i Borgå. Här finns det nyinredda kontor som kyrkans servicecentral Kipa tagit i bruk i september i år. Servicechef **Soili Wallin** tar emot mig vid dörren.

– Så här ser våra utrymmen ut, säger hon och visar mig runt i kontorlandskapet.

Här och där sitter människor och jobbar vid sina datorer men många platser är ännu tomma. När fler och fler församlingar ansluter sig till Kipa kommer platserna så småningom att fyllas. 2017 ska alla församlingar, samfälligheter, stift och dess-

utom kyrkans centralfond ha gått med i Kipa, kyrkans riksomfattande experttjänst inom bokföring och löneräkning.

– Vi har nyanställt tre bokförare och tre löneräknare för den här enheten, berättar Wallin.

Rekryteringen har skett via kyrkans intranet och öppen ansökan på mol.fi.

– Ett av kraven för anställning var tillräckliga kunskaper i svenska. Några av de nyanställda har svenska som modersmål, men alla behärskar språket.

Soili Wallin själv har jobbat med Kipa i ett år. Fram-

– **NÄR FLER** församlingar går med i Kipa fylls också enheten i Borgå av fler arbetstagar, tror enhetschef Soili Wallin.

till september fanns hon i Uleåborg vid Kipas huvudenhet.

– De första församlingarna kom med i Kipa förra hösten. Året som gått har varit mycket intressant. Kipa är ju en helt ny organisation inom kyrkan och allt är nytt

för både oss och kunderna. Vid Borgåenheten har september gått åt till personalutbildning.

– Alla nya här fördjupar sig i de nya systemen.

Utmanande år

Tanken bakom Kipa är att

församlingarnas personal- och ekonomiförvaltning ska kunna skötas på ett kostnadseffektivt sätt. Församlingarna sluter avtal med Kipa och betalar sedan för tjänsterna i den utsträckning de använder dem.

– Församlingarna är fort-

farande ansvariga för sina ekonomier och det är också församlingarnas sak att bestämna hur de vill organisera arbetet då de gått med.

Enligt uppgifter som Kyrkpressen fått (se artikeln nedan) råder det ett visst missnöje med Kipa i åtminsto-

Tveksamt om inbesparingarna

TUFF START. Avstampet för församlingarnas centraliserade ekonomiförvaltning har kantats av bristfälliga program och språkförbistring.

TEXT: CHRISTA MICKELSSON

Ekonomichef **Kari Harju** vid Kronoby kyrkliga samfällig-

het är en av de första som tog Kipa i bruk 1.1.2013.

– Programmet var ofullständigt och alla blev fruktansvärt överbelastade, både vi på ekonomikontoret och personalen på Kipa som inte hann med och måste göra slarvjobb. Jag hade aldrig tänkt att det skulle bli så tufft.

– Min åsikt är att programmet togs i bruk alldeles för tidigt, säger Harju som tror att

det var den ekonomiska påfrestningen och rädslan för att andra församlingar skulle skjuta på övergången som gjorde att starten inte sköts på trots uppenbara problem.

Han är inte övertygad om att Kipa kommer att leda till inbesparingar för församlingarna.

– Vår före detta kanslist och min enda kollega gick i pension i samband med att vi gick med i Kipa. Ki-

pas uppskattning var att cirka 70 procent av hennes arbete skulle inbesparas. Men

Min åsikt är att programmet togs i bruk alldeles för tidigt.

Kari Harju

min bedömning är att den praktiska arbetsmängden inte minskat. Vissa arbetsuppgifter går snabbare och smidigare, som till exempel fakturarotationen. Men andra uppgifter tar lika mycket eller mer tid. Nu vågar jag inte nyanställa förrän jag säkert vet hur ekonomin kommer att se ut.

Trots övergången till Kipa säger Harju att han långt sköter samma uppgifter som tidigare.

– Vi sitter och skriver in samma saker som vi gjorde förr. Skillnaden är att

det nu kallas förhandsbokningar och görs i ett nytt program på nätet.

Han säger att han inte är emot Kipa i sig och förstår beslutet bakom.

– Men fick vi ett effektivt program som tjänar församlingarnas bästa?

Skjuta på starten?

Biskop **Björn Vikström** hör till dem som var skeptiska till Kipa som projekt från första början. Hans bedömning är att inkörningen varit svår för de samfälligheter som gick med i Kipa vid årsskiftet.

FRANCISKUS INTERVJU

Debatt om påveintervju

Förra veckans torsdag kom en lång intervju med **Franciskus**, gjord efter hans första halvår som katolska kyrkans överhuvud. Den publicerades samtidigt i en lång rad av jesuitrörelsens tidskrifter, bland annat i

svenska Signum. Intervjun ledde genast till stora rubriker i medierna: "Påven säger att kyrkan är besatt av homosexualitet, aborter och preventivmedel", "påven tar ställning för homosexuella".

Samtidigt menar en del katolska kommentatorer att påven blivit missför-

PÅVEN FRANCISKUS har gett en intervju.

stådd eller att han åtminstone inte menade att kyrkan skulle ompröva sin linje gällande de här frågorna.

– Det är stor uppståndelse i medierna, men för oss katoliker innehåller inte påvens uttalanden något nytt gällande så kallade kontroversiella frågor, säger redaktionssekreterarna

Katri Tenhunen vid Katolsk informationstjänst i Helsingfors. Hon menar att det inte är något exceptionellt med de citat medierena lyft fram.

Menar du till exempel att budskapet om Guds räddande kärlek kommer före de moraliska och religiösa förpliktelserna?

– Ja. Som vi ser det har påven inte gått in för någon ny linje i de frågorna, säger Tenhunen.

– Självt tycker jag att de intervjuartier som inget talar om är intressantast, till exempel det påven säger om jesuiter, litteratur och själavård.

■ SOFIA TORVALDS

KIPA

- Kipa står för Kyrkans servicecentral.
- Kipa erbjuder församlingsekonomierna riksomfattande experttjänster inom bokföring och löneräkning.
- Kronoby, Korsholm, Raaseborg och Hangö kyrkliga samfälligheter gick med i Kipa 1.1.2013.
- 1.1.2013 går Borgå domkapitel, fem åländska församlingar och Rikssvenska Olaus Petri församling med i Kipa.
- År 2017 ska alla lutherska församlingsekonomier ha gått med i Kipa.

nya. Det är tungt och utmanande, säger Wallin.

Hon poängterar att det är viktigt att församlingarna har en plan för hur de tänker sköta övergången till Kipa.

– Det går kanske inte alltid så enkelt. Det kräver tid och resurser.

Det är här vid Kipas enhet i Borgå som de svenskspråkiga församlingarna kommer att betjäna. Beroende på utvecklingen kan också några finska församlingar i framtiden komma att betjäna i Borgå.

Under året som gått har mycket resurser satts på att slipa på översättningen av dataprogrammet.

– Vi har jobbat hårt för att få översättningen bättre. Vi lägger hela tiden mera vikt vid svenska språket och betjäningen av våra svenskspråkiga kunder. När fem åländska församlingar går med i Kipa 1.1.2014 kommer de att få all utbildning på svenska.

ne en del av de församlingar som anslöt sig vid årsskiftet.

– Det program vi använder är helt nytt och det uppstår alltid störningar vid programbyten. Men jag förstår församlingarna mycket väl – både datasystemet och det sätt vilket de arbetar på är

– Konceptet var inte färdigt ut utbildningen på svenska har varit ytterst bristfällig. Men det positiva med Kipa är att personalen verkligen försökt rätta till fel efter hand och många saker har också börjat fungera bättre.

Målet är att Kipa ska spara in 7 miljoner euro per år från och med 2018. Men Vikström tror att beräkningarna är för optimistiska.

– Även stora samfälligheter har svårt att minska personal i den utsträckning som man tänkt sig. Förhopp-

ningsvis kommer inbesparingar ändå att uppnås på längre sikt.

Björn Vikström hoppas nu att församlingarna går med i Kipa enligt sina ursprungliga planer.

– Att skjuta upp starten är osolidariskt mot de samfälligheter som kämpat med att komma till rätta med barnsjukdomarna. Ju fler som kommer med, desto bättre möjligheter har vi att kräva att servicen förbättras samt att programmens alla delar översätts till svenska.

KRISTNA PAKISTANIER demonstrerar efter attacken i Peshawar. LEHTIKUVA/REUTERS/FAYAZ AZIZ

Förtvivlan och ilska efter bomberna

PAKISTAN. Kristna drog ut på gatorna på olika håll i Pakistan för att demonstrera mot myndigheternas oförmåga att skydda landets religiösa minoriteter. Detta efter söndagens attack mot gudstjänstbesökare i Peshawar.

TEXT: JOHAN SANDBERG
MAY WIKSTRÖM

Söndagens gudstjänst i All Saints Church (Alla helgons kyrka) hade nyss avslutats och de 600 gudstjänstbesökarna var på väg ut då massiva explosioner skakade kyrkan. Två självmordsbombare som infiltrerat sig bland gudstjänstfirarna utlöste sina bomber bland besökarna som var på väg ut för att ta del av matutdelningen på gårdsplanen.

I attacken, som är en av de värsta mot de kristna i landet, dog 81 personer och över 120 skadades. Bland de döda finns många barn, kvinnor och även de muslimska

dörrvakter som var posterade utanför kyrkan.

På Peshawarstiftets webbplats uppger man att flera söndagsskolbarn och körmedlemmar finns bland de omkomna och att närliggande sjukhus kämpar med att försöka rädda många sårade.

TTP Jundullah, en utbrytargrupp ur talibanrörelsen TTP, har tagit på sig skulden för attacken.

– De är islams fiender, därför attackerar vi dem, säger gruppens talesman **Ahmed Marwat**. Vi kommer att fortsätta våra attacker mot ickemuslimer på pakistansk mark.

Huvudfaran inom TTP har tagit avstånd från attacken

– Vi vägrar att ta på oss det ansvaret. Attacken är ett försök att sabotera fredsförhandlingarna mellan TTP och regeringen, säger talesmannen **Shahidullah Shahid**.

FMS kondolerar

Finska Missionssällskapet (FMS) verksamhetsledare **Seppo Rissanen** och direktören för utrikesarbetet **Rolf**

Steffansson har skickat kondoleanser till sin samarbetspartner Peshawar stift i anledning av attacken. Steffansson besökte den drabbade kyrkan i mars i år.

– FMS ska nu försöka få utrikesministeriet och EU att öka påtryckningarna på de pakistanska myndigheterna för att förbättra säkerheten för de religiösa minoriteterna i Pakistan. De upplever att myndigheterna inte tar deras oro för sin säkerhet på allvar, säger Steffansson.

FMS tidigare utsända i Pakistan **Ann-Christine Marttinen** bodde i Peshawar åren 1977–83.

– Jag är förtvivlad, säger hon. Det här är så hemskt att jag inte greppat det än. Det här berör alla kristna i Pakistan oavsett var de bor.

Hon har inte i skrivande stund haft någon kontakt med sina kristna vänner i landet.

– Men mina muslimska vänner skrev på Facebook att de är olyckliga över det som skett. Och kommentarerna till det visar också idel förskräckelse.

När Marttinen bodde i Peshawar var området runt kyrkan tryggt.

– Då kunde jag i lugn och ro promenera där med mina döttrar. Jag var aldrig rädd.

Attacken fördöms

Biskopen i Peshawar stift, **Humphrey S. Peters**, fördömer attacken på stiftets webbplats. Enligt biskopen är attacken en följd av att regeringen inte har klarat av att garantera minoriteternas trygghet i nordvästra Pakistan.

Även premiärminister **Nawaz Sharif** fördömer bombdådet.

– Terrorister har ingen religion. Att angripa oskyldiga civila är mot islams budskap och alla religioner, säger han i ett uttalande enligt AFP.

Två procent av Pakistans befolkning på 180 miljoner är kristna.

FMS har verkat i Pakistan sedan 1960. I dag har FMS en anställd i landet. Den personen verkar vid sjukhuset i Tank, ungefär 200 kilometer söder om Peshawar.

FRANKRIKE KONFESSIONSLÖSHET

Strängare regler för extrem tro

Konfessionslösheten stärks i de franska skolorna med hjälp av ett nytt regelverk. Det här är ett försök att bekämpa den religiösa extremism som sägs breda ut sig i landets skolor, skriver Sändaren.

Ett tiotal olika regler ska ristas in över porten till varje skola. Ett exempel på de nya reglerna är att religiösa extremister inte får påtvinga någon annan sin religion.

I de franska skolorna är religion inget separat ämne, utan ingår i historieundervisningen.

SVERIGE MINISTERKRITIK

Tar kritiken med ro

Nyutsedda arbetsmarknadsministern **Elisabeth Svantessons** lämplighet har ifrågasatts av svenska medier på grund av hennes bakgrund i den frikyrkliga rörelsen Livets ord. Svantesson har bland annat varit ordförande för den abortkritiska organisationen Ja till liv. Tidningen Världen idag skriver att en studioreporter på Sveriges Radio kallade Svantesson för en ”tänkbar stinkbomb”.

– Jag tror att Gud finns och att han vill att vi ska vårda skapelsen, säger Svantesson till Sändaren.

NÄTHAT KYRKLIG TIDNING

Chefredaktörens avgång krävs

Kristdemokraten, fullmäktigeledamoten, pastor **Mika Ebeling** har i ett brev till Helsingfors kyrkliga samfällighets fullmäktige krävt att chefredaktören för Kirkko ja kaupunki **Seppo Simola** byts ut, skriver Kirkko ja kaupunki. Ebeling anser att Simolas ledare om **Päivi Räsänen** (17.7) var hatprat. Tisdagen efter ledaren utsattes kristdemokraternas partikansli för bombhot och Ebeling menar att K&K är skyldig till uppvigling. Ebeling hänvisar också till **Anders Breivik** och konstaterar att politiskt våld inte är otänkbart i Norden.

En man som tar sin tro på allvar

70 ÅR. Det bästa med Borgå stift i historiskt perspektiv är att det goda kristna inflytandet från Österbotten via präster och anställda kommit hit till Nyland, säger med. och kir.dr Karl von Smitten.

TEXT OCH FOTO: ROLF AF HÄLLSTRÖM

Det började här på Lärkkulla, säger Karl von Smitten. Stiftsgården i Karis var hans inkörsport till kyrkan och den kristna tron.

– Vi var försökskaniner för dem som studerade till ungdomsledare, berättar han. Med de studerande kom en bit av det kristna Österbotten till hans nyländska hemort. När han i unga år gick till Karis kyrka var den väl fylld, till hälften med elever som gick på folkakademin.

Lärkkullaeffekten märktes senare i Karis-Billnäs samskola. När von Smitten var ordförande för Katarinaringen, som den lokala kristliga gymnastistgruppen KGG hette, hade den upp till femtiotalet aktiva medlemmar.

Under studietiden var Studentmissionen hans andliga hem.

– Vi var de kristna talibanerna, alla kyrkoherders skräck, säger han. Vårt fel var att vi tog kristendomen på allvar.

Stolliga regler

Sin yrkeskarriär har von Smitten gjort som kirurg och otaliga patienter känner honom som den empatiska cancerkirurgen på HUCS. I en gammal intervju i Kyrkpressen står det att han att varje gång han går till Stockmanns varuhus träffar bröstcancerpatienter som han räddat till livet.

När han jobbade på sjukhus irriterade han sig på kommunalpolitiker som gnällde över att sjukvården är så dyr. Vid senaste kommunalval blev von Smitten röstmagnet för SFP och är i dag ordförande i grundtrygghetsnämnden i Raseborg.

– Vill man ha en god nivå på servicen så kostar det, säger han.

Kommunernas problem är att riksdagen stiftar lagar om allt som en kommun ska göra utan att beakta kommu-

KYRKPRESSEN RÄKNAR ner till Borgå stifts 90-årsjubileum genom att runtom i stiftet intervjua församlingsmedlemmar som fyller jämna år.

nernas betalningsförmåga. Dessutom ger de stolliga direktiv, säger han och drar en historia om ett resurerat boende i hemkommunen som de anhöriga gillar och där patienter och personal trivs.

– Men så kommer en centralbyråkrat med måttband och säger att vessadörrarna är för smala, att rummen ska vara minst 20 kvadrat och att somliga äldre sov i samma rum och alla hade inte eget wc. Då var loppet kört för den enheten.

Detta trots att personerna i samma rum kan vara dementa och omedvetna om varandras existens. Det är stolligt på samma sätt som att alla över 64 klassas som åldringar, säger von Smitten som kommer till intervjun direkt från sin mottagning på Eira sjukhus.

Kristna fritt byte

Det är med kirurginsom med sjöfarten, funderar han kring vad som hänt under hans fyrtio år i branschen.

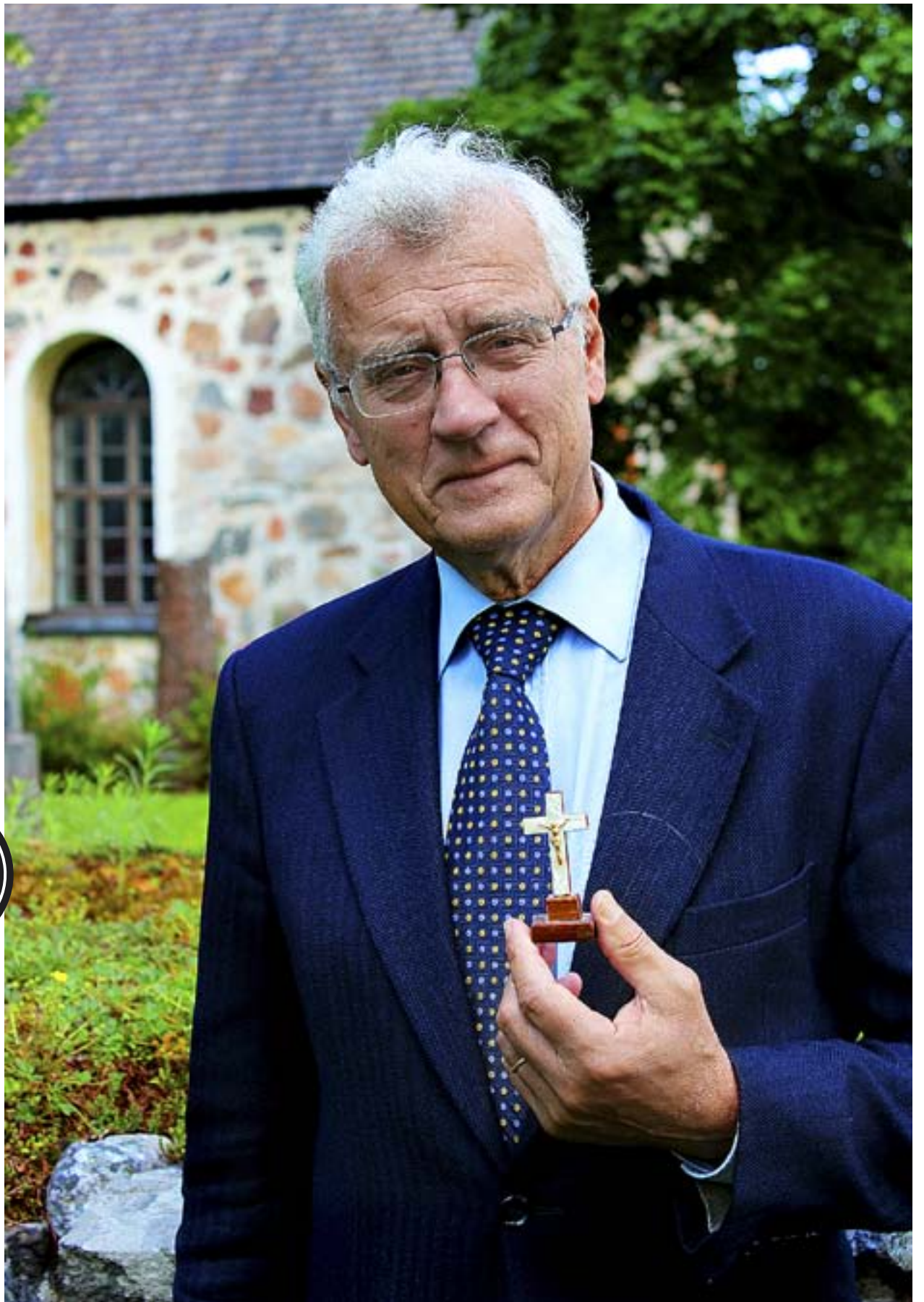
– Tidigare var det erfarenhet och fingertoppskänsla som gällde. Nu är det tekniken.

Digitaliserade röntgenbilder och magnetkamera ger en tredimensionell bild av det ställe som ska opereras.

– Resultatet blir mera exakt. Dödligheten har gått ner. Inom neurologin kan man göra ofattbart mycket,

Om tekniken har gått framåt ser von Smitten med verklig sorg över den oerhört starka sekulariseringen som skett under samma period.

– Det är hisnande hur

KARL VON Smitten har plockat med sig korset från sitt skrivbord hemma i Ekenäs för bilden framför hemkyrkan i Karis.

kristendomen förlorat terräng, säger han och jämför med sin uppväxt i Karis. Det räcker med att läsa Hufvudstadsbladet. För honom är det en finlandssvensk plikt att prenumerera på den.

– Islam, sexuella minoriteter och extremfeminister får inte kritiseras. Men kristna som tar sin tro på allvar är fritt byte i Husis, säger han. Paradexemplet är hur kollegan i Kristliga läkarförbundet Päivi Räsänen behandlats genom åren.

Biskoparna verkar vara fångar i det sekulära systemet och vågar inte säga vad de tänker.

– Det är bara sannfinländarna som ärligt får säga vad de tycker i Finland.

I nödens stund

Folkkyrkans och stiftets problem är enligt von Smitten

att en så liten del av medlemmarna tar kristendomen på allvar. Också för många kyrkligt förtroendevalda är det fråga om politik, hur man förvaltar egendom.

Den kristna patina som finns kvar är ändå värdefull. Det ska inte underskattas att våra sockenkyrkor fortfarande är gudstjänstrum och inte blivit loppmarknader. Vi har fortfarande kvar en kris-

”Det är hisnande hur kristendomen förlorat terräng jämfört med tiden för min uppväxt.”

Karl von Smitten

ten begravningskultur.

– Och i nödens stund, när katastrofen drabbar, då finns kyrkan där.

Det gör den inte utan många medlemmar som betalar sin kyrkoskatt. I den nordiska kulturen där vi lever kan man inte på samma sätt räkna med frivilliga bidrag som till exempel i den anglosaxiska.

von Smitten säger att alla präster i stiftet inte nödvändigtvis inser hur viktiga de kyrkliga förrättningarna är med tanke på det här.

Om prästen får en aldrig så liten signal om att han är välkommen på minnesstund eller fest efter jordfästning eller bröllop, då ska han gå, tar han som exempel.

– En präst ska tycka om att sitta bland folk, gillar man inte det kan man inte göra ett bra jobb. I mitt eget yrke

får man många gånger ta av sin egen tid för att göra det där lilla extra för patienten. Det är ofta de små sakerna som kan ha verkligt stor betydelse.

Mitt i all sekularisering finns det också helt fantastiska saker, som skriftskolan och församlingarnas ungdomsarbete.

– Jag känner både bävan och tacksamhet, tänk att ungdomar orkar komma till kyrkan, säger han.

Han har hittat en osekulariserad oas också för sig själv. När von Smitten flyttade till Ekenäs gick han med i frimurarna. Det ledde till att han fick allvarliga frågor av sina tidiga trosvänner om hur det står till med hans tro.

– Man kan inte vara medlem i frimurarna och ställa sig negativ till kristendomen, är hans enkla svar.

Glasyr för dig som gillar att fixa

KYRKKAFFE. Veckans tilltugg är muffins som du inte äter varje dag: de smakar lakrits och kröns med fluff.

TEXT OCH FOTO:
KARIN ERLANDSSON

Fluff är inget för dem som kräver exakta recept.

Men gillar man att experimentera och höfta, fixa, trixa och lära sig vartefter, är fluff roligt.

Fluff är helt enkelt mjukt gelégodis som först smälter i grädd, därefter svalnar och slutligen vispas till fluff.

Man måste pröva sig fram. Huruvida fluffet blir framgångsrikt beror på vilket godis man använder, hur mycket godis man har och hur sval blandningen är innan man börjar vispa.

Här är några tips, baserade på misslyckanden jag gjort: Fluff fungerar inte med hårda gelékarameller. Det ska vara mjuka, i stil med geléhallon, marshmallows och Kick. Det är mycket viktigt att grädden svalnar ordentligt innan den vispas. Smält gärna godiset flera timmar, ja till och med dagen innan det ska vispas och användas. Blir fluffet för hårt kan man tillsätta ovispad grädd. Blir det för löst kan man dels vispa ännu mer, dels sätta in fluffet i kylskåpet igen och vänta ytterligare några timmar. Fluffet är färdigt då det har den ungefärliga konsistensen av vispad grädd. Laktosfri grädd tar längre att vispa.

Användbart fluff!

När man väl får kläm på fluffet kan det användas till det mesta: tårtyllning eller tårtyllning, som fyllning i en rulltårta eller som här, på muffins.

Lakritspulver finns numera i de flesta butiker, ofta vid strössel- och sockerhyllan.

HÄR HAR fluffet blivit glasyr för muffins med lakritssmak.

LAKRITSMUFFINS MED GELÉ-HALLONFLUFF

- 3 ägg
- 2 dl socker
- 3 dl vetemjöl
- 0,5 dl lakritspulver
- 1 tsk bakpulver
- 50 g smält smör

GLASYR:

- 2 dl grädd
- ca 100 g geléhallon eller annat mjukt gelégodis
- ev. ca 1 dl grädd

OVANPÅ:

- geléhallon, strössel

- Börja med fluffet, gärna dagen innan: Blanda 2 dl grädd och godis i en kastrull. Värm under omrörning tills godiset smält. Det tar ett par minuter. Häll blandningen i en skål och låt svalna i kylskåpet.
- Vispa fluffet till mjuka toppar när det svalnat helt. Tillsätt ovispad grädd om fluffet är för hårt.
- Gör därefter muffinsen: sätt ugnen på 200 grader.
- Rada ut ungefär åtta muffinsformar på en plåt.

finsformar på en plåt.

- Smält smöret.
- Vispa ägg och socker pösigt.
- Tillsätt övriga ingredienser och blanda noga.
- Klicka ut smeten i formarna.
- Grädda cirka tio minuter.
- Låt muffinsen svalna.
- Spritsa eller klicka ut fluffet ovanpå.
- Garnera med godis och strössel.

Karins kyrkkaffe

är en serie recept och tips på goda bakverk som lämpar sig exempelvis för kaffestunden efter gudstjänsten. Läs mera recept på Karins blogg: lopporget.ratata.fi

VÅGA FRÅGA

Celibat svår utmaning

■ JAN-ERIK "NANNE" NYBERG är familjerådgivare och svarar på läsarfrågor om familj och relationer.

Varför måste katolska präster och biskopar leva i celibat? När infördes celibatet i kyrkan? Har den helige Ande verkligen lett kyrkan i denna sak? undrar en läsare.

FÖR ATT ge en rättvisande bild av hur man på katolskt håll svarar på frågan vill jag låna det svar som Marko Pitkäniemi ger i Fråga prästen-spalten: "Katolska prästers celibatlöfte bygger på sakramental prästämbetet. Präster är Kristi ställföreträdare och därför ska de efterlikna Jesus på alla möjliga sätt. Jesus var ju ogift och därför ska också prästerna vara det. Dessutom ska prästen ägna sig helt åt Kyrkan och församlingsmedlemmarna."

Joseph Ratzinger, sedermera Benedictus, reflekterar: "Det som gör människor upprörda i dag när de tänker på celibatet är, tror jag, att så många präster inte önskar det för sig själva, att de hycklar ett celibat som de inte lever upp till eller har svårt leva upp till, eller att det vållar dem stora lidanden eftersom de inte riktigt klarar av det." Fast han medger att löftet utgör en svår utmaning för de katolska prästerna är han inte villig att avstå från celibatet som en nödvändig del av prästämbetet. Jag tycker han skjuter problemet ifrån sig. Men lite senare i texten konstaterar han ändå att "vi inte heller får anse ett kyrkligt levandssätt som fastlagt en gång för alla, även om det har djupa rötter". Vi får se vad den reflektionen för med sig för framtida påvar.

SJÄLVA CELIBATET är inte problematiskt i sig. För en del människor är det en befrielse att få avstå från att aktivt leva ut sin sexualitet. Men detta är något helt annat än att knyta ett löfte om livslångt celibat till prästämbetet, vilket skedde år 1074. Påven Gregorius VII krävde dessutom att alla de präster som redan var gifta antingen skulle skilja sig från sina hustrur eller avstå från prästämbetet.

Ratzinger påpekar att celibatet har en lång tradition i kyrkan före Gregorius. Det har att göra med hur synen på sexualiteten har utvecklats under kyrkans tvåusenåriga historia. I det judiska samhället skattades sexualiteten framförallt för att den var förutsättningen för att få barn. "Att dö utan att ha fått barn betydde förr i tiden att ens liv inte haft någon mening", konstaterar Ratzinger. Celibatlöftet handlar alltså både om synen på prästens uppgift och på sexualiteten. I den lutherska kyrkans teologi är det församlingen, inte prästen, som representerar Kristus, och sexualiteten ses som ett uttryck för Guds pågående skapelseverk.

Att den helige Ande har lett kyrkan betyder inte att kyrkan alltid gjort rätt bedömningar. Några sådana genvägar till sanning och godhet har kyrkan inte fått. Men Ratzinger säger att vi inte får anse ett kyrkligt levnadssätt som fastlagt en gång för alla, även om det har djupa rötter. Där hör åtminstone jag Andens ledning. Framtiden får utvisa om man inom den katolska kyrkan och alla andra kyrkor är beredd att lyssna till Andens ledning och följa Kristus.

Fråga KP:s expertpanel

I KP:s frågespalt besvaras frågor om tro och andlighet av präster i den lutherska kyrkan. Frågor om relationer, hälsa, familj och fostran besvaras av sjukskötare och kyrkans familjerådgivare. Redaktionen behöver ditt namn och dina kontaktuppgifter, men du får gärna ställa din fråga anonymt i tidningen. Redaktionen väljer och redigerar frågorna. Adressen är redaktionen@kyrkpressen.fi eller Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors. Märk kuvertet "FRÅGA". Panelen besvarar frågor endast i tidningen.

PÅ TVÄREN ROLF AF HÄLLSTRÖM

Pojken i bilstolen

Det gick en historia i nätrymden om en stressad svensk pappa som glömde föra sin son till dagis. Den lilla pojken blev sittande fastspänd i bilstolen hela dagen. När han hitta-

des var han död. Kommentatorströmmen på nätet hade en glöd som brukar reserveras för homofober och pedofiler, den olycksaliga pappan blev verbalt lynchad.

En enda kommentar i lynchkören ställde sig på tvären. Det var en mam-

ma som frågade hur många gånger vi som är föräldrar brustit i vår egen övervakning av våra barn. Kan-ske inte glömt dem i timmar, men så gott som alla har någon gång slarvat så att det uppstått läge för en livsfarlig olycka.

Själv har jag tappat bort

min då tvååriga dotter på Västerlånggatan i Stockholm. Hon försvann i gågatan vimmel och resten av familjen sökte henne åt fel håll. När jag insåg att det fanns tiotals tvärgator och hundratals butiker dit hon kunde ha försvunnit var det inte utan att jag kunde för-

stå hur det kändes för pappan med sonen i bilstolen. Låt vara att den lät som en vandringsågen.

Vi fick tillbaka vår dotter i andra ändan av Västerlånggatan av en rådig kvinna som räddat tvååringen när hon försökte korsa trafikleden förbi Gamla stan.

Ulla-Lena Lundbergs "Is" ger annars en fin skildring av hur det är många små samverkande orsaker som står bakom en tragisk olycka. Samma sak ville kommentatorn på tvären ha fram. En enda liten orsak åt rätt håll och ingen olycka hade skett.

FRAMTIDSHOPPET. Det vi vet om framtiden är väldigt begränsat. – Bibelns tal om himlen är inte till för att söva oss. Mänsklighetens räddning och skapelsens räddning hör samman, säger teologen Mikael Tellbe.

Guds rike börjar här och nu

TEXT: TOMAS VON MARTENS

ILLUSTRATION: MALIN AHO

– Det vi vet om framtiden är naturligtvis väldigt begränsat. Det vi kan vara någorlunda säkra på är att vi alla kommer att dö och att vår jord kommer att må allt sämre om vi inte tar vara på den. Detta borde vara tillräckligt för att stämna oss till eftertanke och ta framtidsfrågorna på högsta allvar.

Det här säger den teologiska "framtidsexperten" Mikael Tellbe. Han är teologie doktor, lärare på Örebro Teologiska Högskola och pastor i Evangeliska Frikyrkan (EFK). Han har skrivit flera böcker om det kristna framtids-hoppet, bland annat *Lammet och odjuret – en guide till Uppenbarelseboken*, och nu senast *Tillbaka till framtiden – Vad vi påstår, tror och vet om tidens slut* (Libris 2013).

Bibelns tal om hoppet om himlen är inte till för att söva kyrkan, utan för att inge tro och mod.

– Talet om "uppryckande" kan lätt få oss att tro att vi lyfts bort till en kroppslös tillvaro. Men det kristna framtids-hoppet om en himmel handlar inte om ett liv bortom det fysiska och skapade. Det handlar snarare om föreningen mellan himmel och jord, mellan det andliga och det fysiska, säger Tellbe.

Uppenbarelseboken talar om en "ny himmel och en ny jord". I framtiden kommer himmel och jord att vara ett. Guds vilja i himlen kommer då även att ske fullt ut på jorden.

– Det är en värld där Gud bese-grat alla tillvarons destruktiva krafter: varje nedbrytande cancercancer, varje orättfärdig och förtryckande makt-havare och regim, de mest känslolokal-våldsverkare och pedofiler, den djupa livsångest och svåraste depression och den mest aggressiva ledvärk.

Enligt Tellbe är det en värld då hela skapelsen är hel.

– Då står vi ansikte mot ansikte med

den Gud som delar och helar vår brustenhets, som upprättar våra trasiga relationer, den Gud som säger att det inte är kört, det är inte meningslöst, som har historien i sin hand och som fyller oss med hopp där allt hopp tycktes vara ute. Detta är det kristna framtids-hoppet.

Mikael Tellbe poängterar att livet inte i första hand går ut på att "komma till himlen när du dör".

– För Jesus var Guds rike något högst påtagligt och handlade om hur Gud är på väg att upprätta människan och skapelsen. "Guds rike" eller "himmelriket" var inte heller något som enbart handlade om framtiden. Guds kommande välde har sin början här och nu. Guds rike syftar alltså inte till att föra oss bort från den här världen, utan till att göra oss till Guds medarbetare som är med och förvandlar den här världen.

Lätt att gripas av uppgivenhet

– Vi lever i dag med gigantiska utmaningar när det gäller jordens miljö- och klimatfrågor. Den globala uppvärmningen ses som en tickande bomb. Jordens befolkning har tredubblats på sjuttio år till mer än sju miljarder invånare. Hur länge kommer jordens resurser att räcka? frågar sig Tellbe

Mikael Tellbe säger att vår tids samhällsprofeter inte är de kristna förkunnarna utan vetenskapsmännen som talar om för oss att om vi inte gör radikala förändringar när det gäller konsumtion, exploatering och miljöfarliga utsläpp så kommer vi snart att helt utarma vår jord.

– Det är lätt att gripas av en uppgivenhet och resignation inför framtidsfrågorna. "Jorden kommer ändå att gå under, vad kan jag göra åt det? Är det inte lika bra att stilla invänta jordens undergång och göra sig redo för Jesu återkomst?"

Tellbe säger att Gud kämpar för sin skapelse.

– För den som vänder sig till skapel-

"Det är en värld där Gud bese-grat all tillvarons destruktiva krafter, varje orättfärdig och förtryckande makt."

Mikael Tellbe

GUDS RIKE var något högst påtagligt för Jesus, säger teologen Mikael Tellbe. FOTOGRAF: MARIA BROLIN.

sens Gud hör därför frågor om omvändelse och miljö samman: att vända om till Skaparen innebär att vi vänder om från vår självtillvända livsstil och från de destruktiva krafter som hotar att bryta ner Guds skapelse. Mänsklighetens räddning och skapelsens räddning hör samman.

Enligt Tellbe finns vår räddning i insikten om en radikal förändring, att människan vänder om från sitt medvetna trots och sin självtillvända livsstil.

– Men människan förmår inte radda sig själv – hon behöver en frälsare. För mig hör därför omvändelse, tro och miljövärd samman.

Medan vi väntar på Guds befrielse av hela skapelsen kvarstår uppdraget: att förvalta den värld så väl vi kan och så länge tid är.

– Därför är det tämligen självklart för

mig att en kristen engagerar sig för Guds värld; att värna om skapelsen, att hela tiden försöka tänka, välja och handla miljösmart, säger Tellbe.

Han påpekar att det finns många konkreta saker vi kan göra: sopsortera, släcka lampor, snåla med elen, cykla eller ta tåget i stället för bilen, undvika flyget när det går att ta tåget, inte handla matvaror som vi vet har transporterats över halva jordklotet när det finns närproducerad mat, och så vidare.

En rättvis Gud som dömer ondska

– För många människor kan tanken på en Gud som dömer låta som dåliga nyheter, men i grund och botten hör detta till de goda nyheterna, säger Tellbe.

Talet om den yttersta domen är central i Nya testamentets beskrivning av vad som kommer att hända vid tidens slut.

– Det handlar om hur Gud till slut dömer och fördömer all ondska och skilpar rättvisa i världen.

Tellbe säger att om Gud skulle se mellan fingrarna och inte bry sig om all ondska och orättvisa, så skulle det vara svårt för oss att vända oss till honom i förtroende.

– Nej, Gud sopar inte ondskan under mattan. Driven av kärlek och rättvisa gör upp Gud med den.

Det är framför allt Jesus som talar om ett helvete. Han använder en term ("Gehenna") som för den tidens judar var känt som ett brinnande sopberg och under Gamla testamentets tid en plats för avguderi och barnoffer.

– Han använder ordet som en bild på det öde som väntar djävulen och hans änglar, men också dem som gör ont. Det är intressant att lägga märke till att Jesus aldrig använder begreppet när han talar till icke-judar. Genom talet om helvetet vill han varna sin samtids ledare och få dem att ta ställning till hans person och budskap, säger Mikael Tellbe.

De tidiga kristna använde sällan ter-

men "helvete". Utanför evangelierna förekommer det endast en gång, i Jakobsbrevet. Paulus talar mer om "undergång", "omintetgörande" eller "förgörande" av det onda eller de onda.

– Detta har lett till olika teorier i kyrkans historia om vad helvetet egentligen kan innebära: en evig pina eller ett utslocknande? I dag har det dessutom blivit mer populärt att betona Guds enorma kärlek som frälsar alla än att tala om att varje människa har ett val.

För Tellbe handlar talet om helvetet och evigt straff om att människan görs ansvarig för sitt liv och sina handlingar.

– Mitt liv och mina livsval är inte betydelselösa. Det finns en dubbel utgång. Men för en troende kan det vara viktigt att skilja mellan att bli bedömd och att bli fördömd. Alla människors livsverk kommer att bedömas, men endast den som genom sitt

DET KRISTNA framtidshoppet handlar inte om ett liv bortom det fysiska och skapade.

liv och handlingar väljer att ta avstånd från Guds räddning genom Jesus Kristus kommer till slut att fördömas, säger Tellbe.

Judar och kristna som utvalda

En del kristna tolkar Bibeln så att det av Gud utvalda judiska folket i dag har ersatts av dem som är troende kristna. Enligt det synsättet är de kristna i dag "Det nya Israel". Finns det faror med ett sådant här tankesätt?

– I kyrkans historia finns det gott om exempel på hur en sådan uppfattning lett till anti-semitiska uttalanden och handlingar, säger Tellbe.

Den som tydligast behandlar frågan om Israel i Nya testamentet är Paulus.

Utmärkande för hans beskrivning av den kristna församlingen är att han använder många titlar och begrepp som i Gamla testamentet endast används om det judiska folket.

– Det här kan ge intryck av att den kristna församlingen nu har ersatt Israel. Just detta menar de som företräder den så kallade "ersättningsteologin": i Guds frälsningsplan har det nya förbundet ersatt det gamla och kristendomen ersatt judendomen.

Som Tellbe ser det kan Paulus förvisso tala om "Guds Israel" som ett uttryck för judar och icke-judar tillsammans i Jesus Kristus. Men det betyder inte att Gud har upphävt sitt förbund med Israel.

– Det är snarare så att detta förbund nu fått sin uppfyllelse i Jesus Kristus. Betoningen ligger på kontinuiteten mellan det judiska folket och den kristna kyrkan. Det finns alltså ett folk – inte två, ett förbund – inte två, en frälsning – inte två.

Enligt Tellbe ser Paulus framför sig ett folk – judar och icke-judar tillsammans. Inte så att ett folk tagit över eller ersatt ett annat.

– Det är snarare så att han menar att ett folk (icke-judarna) har lyfts in i ett annat (judarna).

Så långt Mikael Tellbe kan se talar Paulus mot slutet av Romarbrevets elfte kapitel om Guds trofasthet mot sina löften att rädda Israel i den sista tiden: "då skall hela Israel bli räddat."

– Israel kommer då att bli räddat på samma sätt som den kristna församlingen: genom Jesus Kristus.

Vem får ligga med vem?

Alla religiösa samfund vi känner till har någon form av regler för sexuellt umgänge som har formats i en komplex kulturell och religiös process.

TEXT: CHRISTA MICKELSSON

Så långt vi kan blicka tillbaka har mänsklig sexualitet varit nära sammanvävd med olika religiösa föreställningar och regleringar. Det säger religionsvetaren **Dag Øistein Endsjo**, som är professor i religionsvetenskap vid universitetet i Bergen.

– Det är svårt och kanske till och med omöjligt att veta vad som kom först – de kulturella sexmönstren eller de religiösa reglerna för sex. Vi vet inte om det var så att olika sexuella påbud och förbud uppkommit först och i efterhand tilldelats religiös betydelse eller om det var religionerna som grep in och förändrade vår sexualpraktik, säger han.

– Men det ser ut som om den otroliga mångfald och de intrikata religiösa sexualstrukturer som alla samhällen uppvisar har formats i en komplex kulturell och religiös process.

Dag Øistein Endsjo är författare till boken *Sex och religion*, som utkommit på nio språk.

– Många glömmer att religion ofta handlar lika mycket om handlingar, hur man lever sitt liv, som om tro. Jag tycker att det är viktigt att se närmare på det, säger han som förklarar till att han valt att forska i religion och sex.

Varför får man så lätt uppfattningen att religioner är väldigt upptagna av sex? Är det en felaktig bild som medierna ger eller ligger det något i det?

– Min bedömning är att många religioner faktiskt är rätt upptagna av sex. Det här syns inte minst i de reaktioner som uppstår då det görs ny lagstiftning i frågor som tidigare speglade vissa religiösa övertygelser. Som i Finland, där ni nu diskuterar det könsneutrala äktenskapet, kommenterar Endsjo.

Han tror att det finns en förklaring till att alla kända religiösa samfund har någon form av regler för sex.

– Konsekvenserna av att reglera människors sexliv är många. Det handlar om vem som hör till din familj och vem som blir din avkomma. När religionerna styr människors sexualliv styr de därmed också deras liv, deras identitet och i förlängningen deras förståelse av vad det är att vara människa. Därmed blir det mer förstäligt varför så många religioner lägger så stor vikt vid sex.

– Inte minst blir det uppenbart när det handlar om religioner som är fullständigt på det klara med att de inte längre kan kontrollera alla delar av samhället. Får de bara sina regler om samlevnad accepterade som allmänna regler, kommer ändå en stor del av strukturerna för deras religiösa ideal-samhälle att förverkligas.

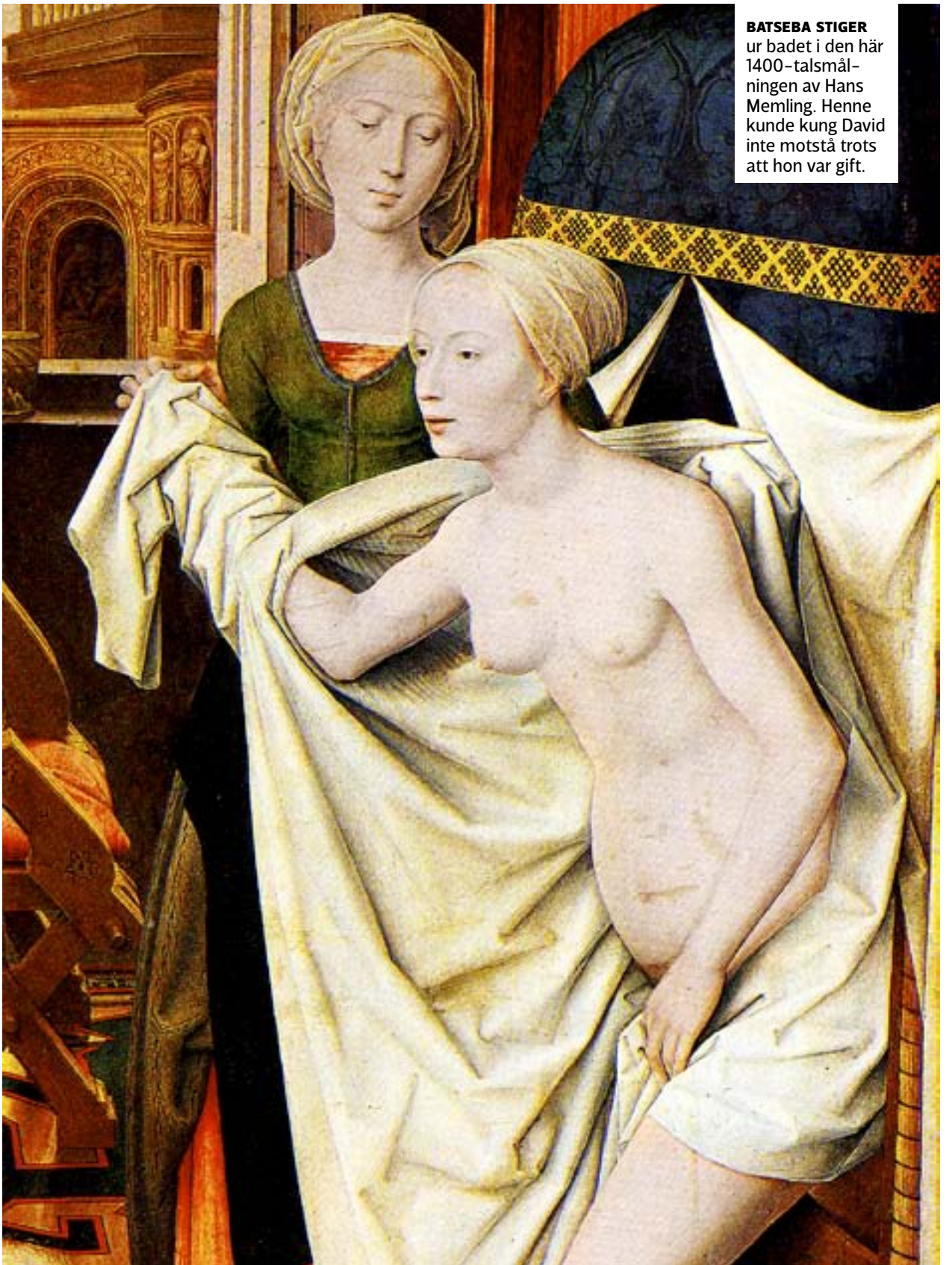
Dag Øistein Endsjo säger också att de kulturella och religiösa bestämmelserna kring sex historiskt sett fyllt funktioner som de på många ställen i världen i dag inte längre gör.

– Ett exempel på det här är att ett viktigt behov tidigare var att kontrollera vem som är far till barnen. Tidigare kunde det bara göras genom att kontrollera kvinnans sexualitet.

Föreställningar förändras

Enligt Dag Øistein Endsjo är kristendomen varken mera eller mindre fokuserad på sex än de andra världsre-

”Det är svårt att veta vad som kom först – de kulturella sexmönstren eller de religiösa reglerna för sex.”
Dag Øistein Endsjo

BATSEBA STIGER ur badet i den här 1400-talsmålningen av Hans Memling. Henne kunde kung David inte motstå trots att hon var gift.

DAG ØISTEIN Endsjo säger att kristendomen varken är mera eller mindre fokuserad på sex än andra religioner.

ligionerna.

– Paulus hade en i grunden rätt negativ syn på sex och såg heterosexuella äktenskap som en nödlösning. Men gradvis utvecklades det så att inom-äktenskapligt sex sågs som något gott.

– Kristna samfund har historiskt fungerat som konserveringsmedel i samhället och deras attityder gentemot sex har oftast förändrats först efter att attityderna förändrats bland folket. Men den katolska kyrkan fördömer till exempel fortfarande formellt allt slags sex utanför heterosexuella äktenskap och inom äktenskapet alla typer av preventivmedel.

Frihet till och från

En av Endsjos slutsatser i boken om sex och religion är att det i dagens mångkulturella samhällen borde vara omöjligt att reglera mänsklig sexualitet efter en viss religions förhållningssätt till sexualliv.

– Det kan man inte göra utan att samtidigt åsidosätta både den individuella friheten och religionsfriheten för dem som har andra religionssexuella övertygelser. Därför ligger de slutliga riktlinjerna för hur mänsklig sexualitet ska levas ut utanför det religiösa landskapet.

– Som jag ser det återstår bara tre grundläggande principer som kan styra den mänskliga sexualiteten: frivillighet, samtycke och respekt. För det första måste varje människa själv bestämma i vilken grad han eller hon önskar följa eller inte följa olika religionssexuella regler. Varje människas individuella sexualitet måste också styras av eget samtycke och var och en måste ha respekt för andra människors frivilliga val när det gäller deras sexualliv.

Enligt Endsjo kan det här för många troende vara svårt att acceptera.

– Deras egna religionssexuella uppfattningar är så starka att de har ett behov att styra också andra människors sexliv.

– Men om man drar det till sin spets och frågar dessa människor om man i stället ska tvinga dem att leva efter andra religionssexuella föreställningar än dem de själva tror på, framstår kanske inte frivillighet, samtycke och respekt som lika fruktansvärda alternativ.

Välkommen till Kronoby

Över **400** 580, S&V70, S&V40, 900, 850, 700, 400, 300, 240, 140-serier

demonterade VOLVO personbilar

Backfält's Bilservice 68410 NEDERVETIL
bildemontering: 040-733 2493, 040-769 4493
verkstad 06-864 8493, 040-823 4100

• **Duett, PV, Amazon, 140-seriens nya delar**

Jenki bilar på www.backfalt.fi

Vi serverar och reparerar Din bil!

- intervallservice
- besiktningstjänst
- obd-, stötdämpare och bromstest
- luftkonditionerings-service
- motor och växel-lägsreparation, även automat

BOSCH Service Car Service

www.backfalt.fi

Vår utför:

- byggnads- och renoveringsarbeten
- grundarbeten
- inredningsarbeten av olika slag
- stommonteringar

— Besök vår nya hemsida: www.kbt.fi —

KAITAJÄRVI TIMMERHUS, Kenneth tfn 0400 260 134

Värme- och vatten installationer

Installation av bergsvärmepumpar

WS Dan's -service TERJÄRV
Tfn 050-5593 025, 06-8676 417,

Från oss får du allt du behöver vid:

- * dop * födelsedagar * konfirmation
- * studentfester * bröllop
- * begravningar och andra tillfällen.

Nymans Beställningsbageri kb

Ida Nymans-Hongell 050 5246795 www.nymansbageri.com Nedervetil

Nybyggnad och renoveringar, tapetsering och kakelarbeiten

Boes Ravall
gsm 0400-884 963, Terjärv

- Dräneringsgrus
- Krossgrus för betongblandningar
- Bergs- och naturkross+sand
- Grävmaskins- och jordschaktningensarbeten

Oy H. Huldén & Söner Ab
GSM 040-553 7336 eller 0400-162 503
Fax 864 8425

MAGGIES Emestrand 310 Emetinranta
68700 Terjärv Teerijärvi
tel./fax (06) 864 9460
gsm 040 778 0032

www.maggiesrestaurant.net

Kundnära, trygg och pålitlig service!

www.kronoby.fi/elverk
Tfn (06)824 2200 Fax (06)824 2220

Det mesta inom byggnads.
Även timmerpanelförsäljning.

0400 777 946 / Håkan Libäck
0500 465 167 / Anders Wikar
info@wltrecon.com

WL Trecon Öb
Flygfältsvägen 286, 68500 Kronoby • www.wltrecon.com

LVSMEDEL och LANTBRUK
ELINTARVIKKEET ja MAATALOUS

SMÅBÖNDERS HANDELSLAG
tel. (06) 867 6659, 867 6639

KULTURVECKORNA

Fredag 27.9, kl.18.00
Barnteaterpjäsen Nils Karlsson Pyssling vid Gillestugan.

Tisdag 8.10, kl.18.00
Cirkusföreställning med Sirkus Caliba vid Terjärv skolas grusplan.

Onsdag 9.10, kl.18.00
Cirkusföreställning med Sirkus Caliba vid Nedervetil skolas grusplan.

Lördag 5.10
Bussresa till Haparanda. Anmälningar på numret 040-9622812.

10.10-10.11
Årsutställning vid Herberts hus. Akvareller, pasteller och oljemålningar. Arr: Kronoby Ars-klubb

Måndag 14.10
Höstlovs-resa till Kuopio för dig som fyllt 13.

Fredag 18.10
Premiär på teaterpjäsen "n herrlian djessbå" i Gillestugan.

Lördag 26.10
En dagsresa till Sveriges Största Fyndmarknad i Arcushallen i Luleå. Anmälningar på tel. 0400-262937/040-7079130.

Söndag 27.10, kl.14.00
Konsert för sittande publik med Vörs Spelmansklubb i Terjärv Uf-lokal.

Fredag 1.11, kl.18.00
Barnkonserten Mamma Mu med Apan Anders vid Nedervetil skola.

Fredag 1.11
Premiär på teaterpjäsen Bröderna Östermans huskors i Samlingshuset.

Söndag 3.11, kl.10.00-16.00.
Nytt&Gammalt-marknad vid Kronoby idrottshall.

Onsdag 6.11
Hela Karlebynejdens Svenska Dagen-fest vid Gillestugan. Festtalar professor Sven-Erik Hansén,

Lördag 9.11
Teaterresa till Wasa Teater. Vi ser musikalen Fighting Star kl.14.00.

Fredag 29.11, kl.19.00
Traditionell julkonsert i Kronoby kyrka med Skolkörerna i Kronoby Gymnasium och Adalens skola samt med sångensemblen verksamma i skolorna.

Lördag 7.12, kl.9.00-16.00
Julhus i Samlingshuset i Kronoby.

Söndag 15.12
Julkonsert i Nedervetil kyrka med köerna Nice Noise och Nykarleby manskör

Info om Kulturveckorna tfn 8343 405 eller kaisa.karlstrom@kronoby.fi

Kb Fysio-Vitalis Ky

Mats Stenbäck

68700 Terjärv
Tel. (06) 867 5566

Skullbacka Verkstad kb

Skullbackavägen 105
Terjärv
Anders 040 778 9210
Johan 040 727 6005
Fax 06 8675068

www.skullbacka.fi

Ditt livs finansieringspaket. Ju lättare, desto bättre.

Läs mer om ditt livs finansieringspaket på adressen op.fi/pengar

KRONOBY
Andelsbank

Framgång tillsammans.

Kronoby församling
tel: 06-8345016

Terjärv församling
tel: 06-8675033

Nedervetil församling
tel: 06-8648018

AB PLÅTSLAGERI BYGGARE SE HIT!!!

Hellqvist & Snöre Oy

Åsbackavägen 708, KRONOBY
Verkstaden:
Tfn 834 6510

Sune 0500 366 563, Kenneth 050 589 2427

- MASKINFALSADE PLÅTTAK • SKORSTENSBEKLÄDNINGAR
- TAKRÄNNOR OCH STUPRÖR
- GOLVVÄRMEPLÅTAR för skålat golv och vindsbjälklag.

ELLIPS

Superpositivt om kyrkan

Boken *Religion för ateister* av Alain de Botton har i år utkommit som pocket på förlaget Brombergs.

de Botton är schweizisk-britisk författare, filosof och tv-producent. Religion för ateister har underrubriken *En icke-troendes handbok i religionens användningsområden*. Boken är rikligt illustrerad och kan rekommenderas som den kanske mest positiva bok en ateist skrivit om religion någonsin (inte för att jag har läst dem alla).

Emellanåt fick jag en känsla av att Alain de Botton har förstått tro och religion bättre än många av oss troende.

Han koncentrerar sig på kyrkan och kristendomen och visar hur kyrkan som just institution har sin största betydelse. Genom gudstjänster, liturgi, syndabekännelse och allt annat som hör till kyrkan som institution förädlas och fostras människan till ett mera meningsfullt och bättre liv än vad fallet vore utan allt detta.

de Botton är av den åsikten att humanister och ateister har mycket att lära sig av kyrkan som en organisation som är ut och in upprepar samma tröst, förmåningar, uppmuntran och stöd för den enskilda individen i hennes växande som människa.

Människan klarar sig inte utan detta moraliska stöd, anser de Botton som tycker att vår tids individualism gått för långt när den tror att man kan leva helt "fritt" utan pedagogisk hjärntvätt och fostrande moraliska principer.

Han föreslår att kyrkans know-how används som förebild för skapande av meningsfulla sekulära strukturer och ritualer, som ett nödvändigt stöd i vårt vardagsliv.

• TOMAS VON MARTENS

En plats där det finns tid att sörja

SORG. När Mikaela Soncks pojkvän begick självmord fanns det folk som gick över till andra sidan gatan för att slippa möta henne. Nu, många år senare, har hon sammanställt en antologi vars mål är att uppmuntra oss att tala om också det som gör riktigt ont.

TEXT OCH FOTO: SOFIA TORVALDS

Det började med att en av Mikaela Soncks nära vänner, jämnårig med henne, låg för döden. Samtidigt blev också en annan vän svårt sjuk och dog.

– Jag ville så gärna ta vara på det som de tänkte, för de var i så dåligt skick att de inte kunde skriva själva. Men det blev för tungt. Jag tänkte att vem vill läsa det här, vem kan läsa det här? Det blev för stort.

I stället fick hon tanken att samla texter om sorg. Det kändes lättare: sorg är ju inte bara död utan också andra förluster: skilsmässa eller sjukdom.

Hon känner sig motvillig inför tanken att gradera sorg. Det finns människor som kan reagera lika starkt på att en hund dör som andra gör på att förlora sin mamma.

– Vi har alla en egen känslorometer. Om en hunds död är det största man varit med om fyller det hela den sorgkvot man har. Jag tror att alla någon gång har känt en stark sorg, men för olika svåra saker.

Ett sorgens rum

När Mikaela Sonck satte sig ner och samlade texter till boken *Naken. En antologi om sorg* tänkte hon att hon ville rikta sig till alla som någon gång känt sorg. Självt tyckte hon att det var oerhört skönt att läsa de andra texterna: hon kunde känna igen sig själv i dem trots att hon själv aldrig varit med om till exempel en skilsmässa.

Hon ville framför allt visa att det finns plats att sörja, för det kände hon att det inte fanns.

– Vi får inte ledigt från jobbet när vi sörjer. När en nära går bort är vissa le-

diga från jobbet bara två dagar. Jag ville visa att det är okej att sörja, det är naturligt och vi är många som sörjer. Det kan nämligen kännas som om det inte får ta något utrymme eftersom man inte får prata om det. Då får man en känsla av att det bara är jag som känner så här.

Borde vi då återuppta gamla ritualer som att klä oss i svart när vi sörjer, eller ha svarta band runt armen?

– Jag tror att hälften av oss skulle ha ett band! Och det skulle vara bra! Det är hemskt att sorgen ska vara över så snabbt. Om någon dött eller skilt sig eller fått en sjukdom: inte är sorgen över efter två månader. Jag har själv haft en allvarlig diagnos och blivit botad, men sorgen ligger kvar. Jag är fortfarande jätteorolig och rädd för att sjukdomen ska komma tillbaka.

Sorgen måste få ta tid. Någon kanske klarar av att snabbt gå vidare efter ett dödsfall. Men för en annan tar det tio år. Mikaela Sonck önskar att vi levde i en värld där det känns naturligt och rätt att prata också om dem som inte finns längre.

Och varför pratar vi inte? Kanske för att vi är rädda för sjukdom och skilsmässa, för allt det där som pekar åt samma håll: mot döden. Sonck påpekar att i bondesamhället var döden och den process som ledde till döden synlig. I och med urbaniseringen har vi fjärmats från allt det.

– Förr hade man liken i farstun fram till begravningen. Man kammade håret och klädde dem fint, alla fick se människan som nu fått frid. I dag är det vanligt att barnen inte alls kommer med på begravningen.

I DAG får man säga att man är svag och det börjar vara okej att säga att man går i terapi. Men samtidigt förväntas vi vara superstarka och hälsosamma både fysiskt och psykiskt: hingstar! Det går inte ihop, säger Mikaela Sonck.

Det kan kännas svårt att närma sig dem som sörjer. Vad ska vi säga? Ska vi beklaga sorgen, ska vi låtsas delta i den fast vi inte ens känner den som dött?

– Vad jag skulle ha önskat att folk frågat mig är: Hur mår du? Vissa dagar hade jag sagt att jag orkar inte prata om det, och då hade vi pratat om annat. Men när man inte får den där frågan blir den som en växande, tickande bomb.

Att skapa en mening

Hälften av dagarna skulle hon kanske ha behövt säga att hon har inte sovit på en vecka och är jätteledsen.

– Men det är ganska sällan man får den där frågan. Ska man ställa den krävs förstås också att man har tid för varann, tid att lyssna. Om någon börjar berätta att hon inte sovit på en vecka kan man inte säga att tåget går om två minuter. Men undvikandet är värst.

Allens mest tröstlösa film

FILM

Titel: Blue Jasmine

Regi: Woody Allen.
Huvudroller: Cate Blanchett och Alex Baldwin.

Woody Allens senaste film Blue Jasmine är på många sätt en mycket otypisk Allen-film. Här finns inget kvar av hans pratiga och

hysteriskt ironiska jargong. Den stilen har Allen frångått i flera av sina senaste filmer, men i Blue Jasmine finns inte ett stråk kvar av hans humor eller komiska förmåga.

Cate Blanchett spelar filmens huvudroll som Jeannette "Jasmine" Francis. Hon har vant sig vid ett liv i överdådig lyx som hustru till Harold "Hal" Francis, spelad

CATE BLANCHETTS rollfigur Jasmine är inlåst i sitt eget öde. FOTO: FILMIKAMARI

av Alec Baldwin.

Det angenämna jetsset-livet förbyts till en mardröm när Jasmynes man Hal hamnar i finkan för ekonomiska oegentligheter.

Inte nog med det, Jasmynes syster Ginger och hennes man har investerat alla sina sparade pengar i ett av Hals projekt som går om intet. Jasmine som nu står utan inkomster tvingas söka hjälp hos sin syster för att få tak över huvudet. En syster vars liv och man hon

tidigare föraktat för att de inte hörde till de vackra och framgångsrika.

Jasmine måste svälja sin stolthet och lära sig umgås med "vanligt" folk. Hon gör sitt bästa för att försöka börja ett nytt liv. Hon vill börja studera igen, skaffa sig ett eget yrke och bli självständig. Det visar sig vara lättare tänkt än gjort.

Allens poäng verkar vara att våra livsval formar våra karaktärer som vi sedan blir lydiga offer för. Personerna

i filmen är helt fångade i sina egna starkt begränsade personligheter.

Trots sin tröstlöshet är filmen absolut sevärd. Förutom duktigt skådespel har Allen igen lyckats komma något sant och djupt mänskligt på kornet. Filmen väcker frågor om hur fria vi egentligen är i våra avgörande livsval. De livsöden som spelas fram i Blue Jasmine är tragiska. Allen ger oss denna gång inget hopp.

• TOMAS VON MARTENS

En berättelse om rotlöshet

BOK

För många länder sen

Författare: Zinaida Lindén.

Zinaida Lindén följer författarskapets gyllene regel och skriver om något hon verkar veta mycket om: rotlöshet i alla dess former. Läsaren får följa huvudpersonen Galina från barndomen i 1970-talets Leningrad till tillvaron som diplomat-hustru bosatt i Åbo, med skymtar av de länder som legat däremellan.

Galina är på många sätt en kvinna på drift i en synbart stabil tillvaro. Föräldralös och landlös rör sig hennes tankar till barndomens stad och ungdomskärleken Roman som hon, trots ett relativt lyckligt äktenskap, återknyter kontakten med. Det verkliga föremålet för hennes längtan är ändå de förlorade föräldrarna, vars intensiva kärlek till varandra gav barnet en undanskymd roll i familjen.

Föräldrarnas egensinniga symbios och ambitioner står i kontrast till Galinas egen tvehågsenhet. Hon sörjer sin halvfärdiga utbildning och ointressanta roll som diplomathustru; kärleken till barnen blir den fasta punkten. Men tänk om de också flyttar?

Galina har vuxit upp som ateist. I Åbo sker en förvirrande kulturkrock med kristna som åker på evangelisationsresor till Ryssland. En ny och obekant rotlöshet uppstår när dottern kommer hem och meddelar att hon vill bli missionär. "Men du ville ju bli arkitekt ..."

De tydligast utmejslade karaktärerna är Galinas för-

äldrar, och dem skulle jag gärna läsa mera om: glada pappa patologen med sina obduktionsprotokoll på soffbordet, den emanciperade mamman som "inte ens kan tända gasugnen" och spenderar all tid på jobbet som förlagsredaktör.

Boken känns stundvis så självbiografisk att jag hinner glömma att det är Galina, inte Zinaida, som talar. Hon sätter ord på främlingsskapet som de som vuxit upp i Sovjet kan känna inför det "nya" Ryssland, och på vad det kan innebära att resa hem utan att längre hitta fram. Men framför allt är det här en berättelse om ett öde som många människor i världen delar: känslan av att ha blivit omkördd av tiden, av att ha mist sitt sammanhang och därigenom förmågan att passa in i sitt eget liv.

För många länder sen är också i allra högsta grad en roman om den globala människan som obehindrat rör sig mellan länder, språk och kulturer men som under den kosmopolitiska ytan är ensamare än de flesta.

Det finns en rastlöshet i berättelsen som kryper under skinnet på mig när jag läser, och när jag är färdig är huvudet fullt av tankar på vad identitet egentligen är.

Rotlöshet – fysisk, själslig, andlig – är tillvaron på ett gungfly där framåtrollsen saknas. När en omvälvande hemlighet sent omsider avslöjas för Galina får den en renande effekt – man förstår att här, äntligen, finns förändringens frö. Kanske kan sanningen bli den nya fasta punkten?

JOANNA NYLUND

Hälften av Mikaela Soncks stora sorg har varit pojkvännen Jyrkis död i självmord, den andra hälften har varit hennes ofrivilliga barnlöshet. När det gäller barnlösheten har hon försökt skapa en sorts mening i det som känts helt meningslöst.

Jag tänker att jag måste göra saker som mammor inte kan göra. Jag måste ta törnar som mammor kanske inte kan ta. Jag kan föra debatter som andra inte kan föra, jag kan resa till krigsdrabbade områden, för dit kan man inte resa när man har barn. Jag har volontärjobbat på barnhem och skolor på ställen dit jag skulle förbjuda min syster att åka,

för hon har fyra barn. Jag kan inte bara sitta hemma och se på tv och tänka att det var så här det blev.

Ut ur bubblan

Hon har svårt för att försöka hitta något gott med sorg och förluster, men en god sak tycker hon ändå att de för med sig.

Man blir medveten om sin egen dödlighet, och det är hälsosamt. Ju fortare det sker, desto bättre. Man får ut mera av livet. Det kan vara det som gör att vissa byter sida på vägen när de möter en, de vill leva kvar i den där bubblan där man kan tro att bara man sköter sig och joggar och äter hälsosamt så

kan man alltid vara stark och vacker, nästan odödlig. När de hör att en ung människa har dött måste de tänka: Det kan ju hända mig.

Eftersom vi har så svårt att förhålla oss till döden har vi också svårt för folk som talar om den. Vi vill inte – som Jeanette Björkqvist skriver i boken – höra våra föräldrar berätta om hurdan begravning de vill ha.

Jag fattar inte hur döden kan vara ett sådant tabu! Det är lika absurt som att säga att kärleken inte längre skulle vara rumsren, säger Mikaela Sonck.

Själv läser hon alltid dödsannonserna omsorgsfullt. Hon kollar in födelsedatumet och läser versen och funderar om det kanske var en sjukdom eller en olycka eller självmord som låg bakom. Sådant som gamla tanter gör?

Ja, kanske det är det som är tantstämpeln. När man blivit medveten om sin egen dödlighet, då är man tant!

"Jag fattar inte hur döden kan vara ett sådant tabu! Det är lika absurt som att säga att kärleken inte längre skulle vara rumsren."

När själarna insjuknar

TEATER

"Håll dig vid liv än en dag"

Finska Nationalteaterns Omapohja-scen.

Anställda tar med sig jobbet hem, folk gör allt mer oavlönat arbete på sin fritid. I den finska nationalteaterns pjäs, eller bättre sagt pamflett, om psyk-

värden går sköterskan Eeva mot alla regler och tar hem sin unga patient Modesty för att hon, som titeln lyder, "hålls vid liv ännu en dag". Psykiatriplatserna är begränsade och Modesty den som enligt en cynisk avdelningsläkare verkar friskast och därför kan skickas hem med en pillerbuk från en multinationell läkemedelsjätte i handen.

Själva teaterhantverket är förstklassigt och Jessica Grabowsky gestaltar fint hur en ung människa glider in i depression, blir frånvarande, svarar ja och nej på samma fråga och vill ingenting. Det skapar stor förtyvling och ångest hos de närmaste och den moraliska frågan "vad tar du dig till när en nära person insjuknar psykiskt" blir konkret. Konflikten mellan dem som cyniskt håller vårdmaskineriet i gång och dem

som ser människor fara illa är underhållande karrikerad. Klokast i pjäsen är patienten Pasi, gammal i gården och insatt i spelet. Men han är skör och håller inte ihop.

I andra akten förkunnar självaste WHO att depression blir vår näst vanligaste folksjukdom år 2020.

Ni 40 procent här till höger, ni får psykproblem. Och ni resten är anhöriga till psykpatienter, skissar pjäsen det vi envisas

med att kalla utveckling. Expertisen vet att psykiatrin är bra, men bara när de följs upp med terapi. Terapi igen är hantverk som inte kan rationaliseras. Så vinnaren i pjäsen är datanorden som uppfinner ett självvårdsprogram för psykpatienter.

Författarregissörerna Marina Meinander och Kirsi Porkka har samma problem som Dante Alighieri på 1300-talet: det går lättare att beskriva psykhel-

vetet än himmelriket. De löser frågan genom att ta programhäftet till hjälp och redovisa för "Keroputaan malli" efter sjukhuset i Torneå dit psykiatrisjukhuset vallfärdar från hela världen. Nyckelordet är att någon lyssnar utan att genast skriva ut en diagnos. Det är de mänskliga kontakterna som behövs, utan att man för den skull slänger medicinskäpet.

ROLF AF HÄLLSTRÖM

ZINAIDA LINDÉN målar upp ett övertygande porträtt av den ensamma kosmopoliten. FOTO: JANNE AALTONEN

Mixa och Matcha

FRÅGESPORT. Mixa och matcha dina kunskaper i Kyrkpressens frågesport. Vår nästa tävlande är Mikaela Nylander. Konstruerad av Jesper von Hertzen.

MEDTÄVLARE: MIKAELA NYLANDER

FOTO: JOHAN HAGSTRÖM

Namn: Mikaela Nylander.

Ålder: 43.

Yrke eller titel: Riksdagsledamot.

Hemort: Borgå.

Favoritidrottsgren och/eller -lag: Tycker om stavgång och simning, och favoritlag Akilles.

Favoritmat och -dryck: Allätare och absoluta favoritdryck champagne.

Lyssnar helst på: Tystnad.

Rekommendera en bok!: Mark Levensgoods Gamla tanter lägger inte ägg.

Skulle vilja resa till: Färöarna.

Tråkigaste hemgörat: Att skura toaletter.

Min åsikt om frågesporter: Utmanande och roliga.

Om jag vore en biblisk person så skulle jag vara: Jesu moder Maria. Jag kan identifiera mig med alla mödrar.

Måtto eller slogan: Lev och låt andra leva.

FRÅGESPORTSRESULTAT: 13/25

FINLÄNDSKA ISHOCKEYLAG & ANTAL FINSKA MÄSTERSKAP

a) HIFK	1) 16 st
b) JYP	2) 1 st
c) Lukko	3) 7 st
d) Ilves	4) 2 st
e) TPS	5) 11 st

Resultat: 1/5

AGATHA CHRISTIES ROMANER PÅ ORIGINALSPRÅKET & ÖVERRASKANDE SVENSKA ÖVERSÄTTNINGAR

a) The Mysterious Affair at Styles	1) Samvets kval
b) The Murder of Roger Ackroyd	2) Dolken från Tunis
c) Lord Edgware Dies	3) Klockan K
d) Sad Cypress	4) En dos stryknin
e) Towards Zero	5) Tretton vid bordet

Resultat: 5/5

KYRKPRESSENS ANSTÄLLDA & TITEL

a) Erika Rönngård	1) Layout
b) May Wikström	2) Annonseredaktör
c) Johan Sandberg	3) Redaktör i Österbotten
d) Sofia Torvalds	4) Redaktör i Helsingfors
e) Malin Aho	5) Ansvarig chefredaktör

Resultat: 1/5

FINLANDSSVENSKA KVINNIGA FÖRFATTARE & VERK

a) Minna Lindeberg	1) Våldsam kärlek, Sofias egen bok & Emma och Uno – också en kärlekssaga
b) Zinaida Lindén	2) Pianostämmarens dotter, Underbart är kort & Vägsål
c) Marianne Peltomaa	3) För många länder sedan, Lindanserskan & Takakirves – Tokyo
d) Jutta Zilliacus	4) Och jag skall avlägsna din slag, Flickan i trappan & Resan
e) Märta Tikkanen	5) Allan och Udo, I en grop i Kalahari & Panterns språng

Resultat: 3/5

AMERIKANSKA FLYGPLATSER & STÄDER

a) O'Hare	1) New York
b) Hartsfield	2) Atlanta
c) LAX	3) Los Angeles
d) La Guardia	4) Washington
e) Dulles	5) Chicago

Resultat: 3/5

Svaren:
Finländska ishockeylag & antal finska mästerskap: a-3, b-4, c-2, d-1, e-5
Agatha Christies romaner på originalspråket & överraskande svenska översättningar: a-4, b-2, c-5, d-1, e-3
Kyrkpressens anställda & titel: a-2, b-5, c-3, d-4, e-1
Finlandssvenska kvinnliga författare & verk: a-5, b-3, c-4, d-2, e-1
Amerikanska flygplatser & städer: a-5, b-2, c-3, d-1, e-4

Är du Finlands Lucia 2013?

Vill du vara Finlands Lucia 2013? Lucia arbetar för luciainsamlingen och gör tillsammans med sina tärnor, luciakören, närmare 100 besök på bland annat sjukhus och äldreboenden och uppträder på olika luciafester.

Vi önskar att du är empatisk och utåtriktad och intresserad av din omgivning. Du ska ha lätt för att få kontakt med olika slags människor och vara bra på att jobba i team. Du får gärna vara musikalisk och tycka om att sjunga, eftersom en viktig del av luciauppdraget är att uppträda tillsammans med luciakören. Vi önskar att du är stresstålig, eftersom dagarna många gånger blir långa med flera uppträdanden per dag.

För att bli Lucia ska du ha fyllt 18 år. Du ska vara tillgänglig för luciauppdrag från början av december till mitten av januari och kunna delta i de tios dag 24.10.2013. Att vara lucia är ett frivilliguppdrag och du får ingen lön.

Anmäl ditt intresse för uppdraget via Folkhälsans webbplats, www.folkhalsan.fi/lucia senast 15.10.2013. Vi behöver också en rekommendation från någon närstående, foto och gärna en ljudfil med valfri sång. Det går också bra för andra att anmäla en person som de anser vara lämplig som Finlands Lucia och då behövs kandidatens medgivande. Vill du veta mera? Kontakta kampanjer@folkhalsan.fi, tfn 09 315 5613 eller läs mer på www.folkhalsan.fi/lucia.

Finlands Lucia 2012 Julia Hanhikoski

www.lucia.fi

Luciainsamlingen samlar in medel för att stöda äldre som är ofrivilligt ensamma. Finlands Lucia förvaltas av Folkhälsan i samarbete med Hufvudstadsbladet, Yle Fem och Radio Vega.

KURS I LÄKANDE FÖRBÖN,

25-27.10.2013, Inremissionshemmet, Larsmo.
För dig som vill lära dig be för och med andra.

Kursledare: Jan Nygård, Ing-Maj o Allan Melin, Maj-Britt Sandvik, Carina Häggblom.

Anmälan senast 18.10 till Ing-Maj, tel 050-3269246 el Allan, tel 0500-191609.

Kursavgift: 140€.

Arr: Helhet genom Kristus rf. och Svenska Studiecementalen.

Mer info www.helhetgenomkristus.fi

LEDIGA TJÄNSTER

KYRKOSTYRELSEN†

Kyrkostyrelsen sköter den gemensamma förvaltningen, ekonomin och verksamheten för Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland.

Vi söker en

WEBBARBETARE

i arbetsavtalsförhållande vid Kyrkans finskspråkiga enhet för fostran och familjefrågor.

Målet för arbetet är att skapa förutsättningar för kyrkans fostran och familjefrågor på webben.

Webbarbetarens uppgift är att stärka vårt webbfokuserade arbetssätt i enhetens verksamhet. Webbarbetaren stöder enhetens team och medarbetare i kommunikationsuppgifter och koordinerar och utför webbarbetsuppgifter som berör fostran och familjeår. Till uppgiften hör att utveckla enhetens kommunikation och webbarbete, ta fram idéer för framtida webb lösningar och dynamiska kommunikationsmodeller som följer kyrkans strategi och enhetens verksamhetsidé.

Ansökan riktas till Kyrkostyrelsen och lämnas inklusive bilagor till Kyrkostyrelsens registratorkontor på adressen Lotsgatan 1 B, PB 185, 00161 Helsingfors eller per e-post på adressen kyrkostyrelsen@evl.fi senast 18.10.2011 kl. 15. Fullständig platsannonser finns på adressen evl.fi/rekrytering.

www.evl.fi/rekrytering

PÅ GÅNG

GOSPELHELG i Helsingfors 27-29.9. Den här helgen är gospelsynlig i Helsingfors när Gospelhelg 2013 går av stapeln. I fredagens Min morgon på FST kan man se gäst-dirigenten Gerald T. Smith från USA och kören His Master's Noise.

På lördag kl 13.30 blir det lunchgospel i Kampens köpcentrum med några enskilda körer och en överraskning. Kl 20 ordnas en stor Gospelmässa i Johannes kyrka där biskop Björn predikar och HMN ageerar försångare. Även Gerald T. Smith är med på ett hörn. Gospelmässan bandas för Radio Vega och sänds 6.10.

På söndag kl 16.30 blir det konsert i Tempelplatsens kyrka. Gerald och några inhemska dirigenter leder Gospelhelgens 200 personers masschoir och vi får njuta av duk-tiga solister.

MÅ BRA-dag i Ekenäs

Lördag 12 oktober ordnas en annorlunda hälsodag i Ekenäs församlingshem. Dagen riktar sig inte enbart till församlingsbor utan välkomnar deltagare både från när och fjärran.

Hälsodagens innehåll är format utifrån tanken att människan är en helhet med kroppsliga, själsliga och andliga behov där varje del behöver hälsosam näring för att helheten skall må bra.

Under dagen hinner man delta i flera olika verkstäder (workshopar) med varierande innehåll, allt från att reflektera över hur man lever sitt liv – här och nu eller i en framtida tid eller i en framtid – prova på att varsamt tänja sin kropp till större smidighet, ägna sig åt en stunds allsång i sann gospeland, göra en annorlunda resa i Bibelns värld, fundera över livshållning och mat, enkelhet och överflöd. Dessutom finns det möjlighet att få utlopp för instängd skapariver genom att delta i de praktiska verkstäder-

na där det fixas nytt av strandfynd och metalltråd (luffarslörd).

Ledare för verkstäderna är Maria Pörfors, Raseborgs Fysioterapi, Niels Burgmann, Tuija Wilman, Yvonne Terlinden, Isa Forsbäck och Lotte Rönnberg.

Dagen avslutas med gemensam mässa. För måltiderna uppbärs en avgift på 10 euro, i övrigt är deltagandet gratis.

För den som känner längtan efter nya infallsvinklar på livet eller börjat reflektera över sin livsstil och har behov av fördjupning är hälsodagen ett utmärkt tillfälle att hämta inspiration och förnyelse, att se nya vyer. Det går bra att anmäla sig via ett elektroniskt formulär på www.ekenasforsamling.fi

På samma plats finns utförlig information om dagen och möjlighet att skriva ut broschyren.

BERÄTTA OM DIN FÖRSAMLING!

Den här sidan finns till för dig. Roliga verksamhetsidéer, festliga jubileum eller en viktig gemenskap. Skriv, fotografer och berätta om vad som händer i DIN församling! Skicka in din artikel till redaktionen@kyrkpressen.fi. Redaktionen väljer och redigerar materialet.

I MIN FÖRSAMLING

LEDIGA TJÄNSTER

Ad Lucem söker en chefredaktör

som tillsammans med redaktionen vill jobba med en traditionsrik, obunden och frisinnad tidskrift för livsåskådning och kultur.

Av chefredaktören förväntas intresse för livsåskådning, samhälle och kultur. Tidigare erfarenhet av tidskrifter och journalistik är en fördel.

Uppdraget inleds så snart som möjligt. För uppdraget betalas ett arvode. Ansökan skickas senast 8.10. till Marjo Salmela, paasihteeri@sky-fks.fi.

Mer info:
www.sky-fks.fi/adlucem

Vänstugan i Ekenäs r.f.

Vi anställer en person för att bistå vår verksamhetsledare i hennes uppgifter.

Vi söker Dej,
som

- har en kristen livssyn
- god samarbetsförmåga
- har en socionom/diakon, eller motsvarande utbildning
- trivs i arbete med människor
- behärskar svenska och finska

Arbetet är först en halvtidsanställning, senare 75%
Skicka dina ansökningar **före den 30.9** till
Torngatan 4, Vänstugan i Ekenäs r.f., 10600 EKENÄS

Förfrågningar: Marianne Rosvall 040- 823 8662

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

Kvinnlig studerande i socialt arbete vid Soc&kom söker boende i Stockholm för utbytesstudier vid Stockholms universitet januari-juni 2014. Beaktar allt! emma.murtonen@helsinki.fi / 0408462726

Önskas hyra en etta eller tvåa i Helsingfors. Man med dotter, inga husdjur. Lärare i finlandsvensk högstadieskola. Vänligen kontakta via telefon: 0442088688 eller e-post: didi.rachad1@gmail.com.

1:a sökes i Helsingfors av skötsam Österbottning med jobb
tel: 0505536695/Jennie

Österbottning önskar hyra en etta eller söker en kämppis till en befintlig tvåa i Helsingfors! Båda skulle vara fr.o.m 1.11. Är en trevlig, rökfri förstaårsstuderande vid Arcada. Ring Johanna 0504054652

UTHYRES

Vackert hem, översta 7v, 2r,k,b. 49,5m² i Esboviken. Nära till buss all service nära. Passar även rullator, rullstol. Ledig 15.11. 050-5673139.

Uthyses på Rådhusg 40 i Vasa från 1/10 2r o k 52 m², Inglas. balkong, möjl. till bilpl. Hyra 610e/mån +vatten 25e
Tel 063641059

Uthyses på Kaserng. 12 i Vasa 3r o k 71,5 m² rel. nytt kök och badr, ingl balk, park.plats. Hyra 730e/mån vatten 15e/mån bilplats 8e/mån.
Tel. 0407293055

3 r+k+br i egnahemshus i södra Esbo. Uthyses för t.ex. 2-6 mån. Hyra 1000eur/mån. Lämplig för familj som har rörreparation eller för studerande.

svar: Epost, Frisans@outlook.com

DIVERSE

Lille Frank 8 mån, skulle behöva en snäll tant hem till Gräsviken, Helsingfors ca 6 timmar/vardag fram till slutet av januari så att pappa (nattarbete) får sova medan mamma studerar på Konservatoriet intill. Tel. 050 911 88 58 eftermiddag/kväll.

Sökes erfaren, barnkär & pålitlig barnskötare för vår 1år3mån gamla dotter hemma på Drumsö från Jan 2014 till åtmin. Juni 2014, 3 dagar & 26 tim/vka.
Tel: 0407236992/Carolina

DOMKAPITLET

Befattningen som stiftssekreterare för mission och internationellt arbete i arbetsavtalsförhållande vid **Domkapitlet i Borgå stift** har inom utsatt ansökningstid sökts av kaplanen i **Johannes församling Tomas Ray**, ekon. dr **Alfred Streng**, tf redaktionssekreteraren vid **Evangelis-luterilainen lähetisyhdistys Kylväjä**, teol. mag. **Johanna Södö**, teol. dr **Svante Lundgren**, missionären (FMS), pastor **Outi Laukkanen**, koordinatör för frivilligverksamhet vid **FRK** teol. mag. **Heidi Juslin-Sandin**, ledaren för den svenska verksamheten vid **Finlands ev-luth. Student- och Skolungdomsmission rf**, teol.mag **Lilian Lindén** samt koordinatör för **Karriärservice vid Högsolan Arcada**, fil.mag **Sara Åström**.

FINLÄNDSK DESIGN EFTERFRÅGAS INTERNATIONELLT

Bukowskis är marknadsledare gällande försäljning av designföremål och därigenom uppnår vi de bästa priserna. Nu söker vi föremål av kända finska designers såsom Alvar Aalto, Birger Kaipiainen, Kyllikki Salmenhaara, Timo Sarpaneva, Tapio Wirkkala och många andra.

Kontakta vår ledande expert på design, Dan von Koskull, 09-668 9110 eller 040-5270119.

För värdering av dina föremål skicka bilder till helsinki@bukowskis.com
www.bukowskis.com Stora Robertsgatan 12, 00120 Helsingfors.

Bukowskis

INKAST BJÖRN VIKSTRÖM

Spara, spendera eller dela?

DEN SEDELÄRANDE berättelsen om flickorna Spara och Slösa ingick i Sparbankens tidning Lyckoslanten för många årtionden sedan. Slösa använde sina pengar till nöjen och konsumtion, medan Spara tänkte långsiktigt. Hon sparade sina slantar för

att senare ha råd med sådant som hon verkligen behövde.

När vi i dag av regeringen uppmanas att konsumera för att hålla näringslivet i gång känns det som om rollerna är ombytta. Nu är det Slösa eller hennes syster Spendera som ska vara våra förebilder. Genom att shoppa skapar vi arbetstillfällen både i butikerna och inom produktionsindustrin. Om vi tvärtom sparar fördröjer vi konjunkturuppgången.

MEN Å ANDRA SIDAN kan man fråga sig om inte också Spara har sina brister. Under goda år har många i vårt land kunnat lägga undan pengar för framtiden. Man har skaffat sig hus, aktier, bättre bil och sedan betalat bort lånen.

Några av oss har kanske insett att vi är rätt själviska, men vi har dövat vårt samvete med tanken att sedan, när vi har tillräckligt, ska vi börja dela med oss till andra. Problemet är att detta "tillräckligt" sällan uppnås.

Jesus ville varna dem som sparade då de borde ha delat med sig. Han berättade om bonden som fått en ovanligt rik skörd och som valde att bygga ännu större lador. Ur bondens själviska perspektiv var han klok och tänkte långsiktigt: när andra fick knappt om säd skulle priset stiga, och då kunde han göra stora pengar. Men han blundade för medmänniskans nöd.

SÅ VEM skall vi lyssna på? Spara, Spendera eller deras kusin Dela? Jag tror vi ska undvika svartvita förenklingar, eftersom olika livssituationer kan kräva olika svar på den frågan. Den som knappt har pengar för det allra nödvändigaste kan sällan ens unna sig lyxen att välja mellan dessa – det gäller då att klara av de nödvändigaste inköpen. Spara är inte heller fel: det kan vara ett långsiktigt och ansvarsfullt vårdande av livets gåvor.

Men framför allt och först av allt ska vi vara beredda att dela med oss åt dem som behöver: det gäller både oss som enskilda och som församling.

Individualismen har smugit sig in också i våra kristna sammanhang – vi behöver aktivt utmana varandra att gå från jag till vi, från mitt till vårt, och från äga till att dela: det må sedan gälla pengar eller tid, kunskap eller erfarenheter.

Björn Vikström är biskop.

STRÅLNING OCH KYRKAN

En kyrka i tiden?

"Gode Gud, låt mig inte få en sjukdom som inte finns", hette det i en liten flickas af-tonbön, enligt sägen. Reaktionen på elektromagnetiska fält är officiellt inte möjliga i Finland. Det så kallade mikro-vågssyndromet finns inte. Men vi är många, många drabbade.

Diskriminering på grund av ålder, hälsa eller funktionsnedsättning är inte lagligt, men det är tomma ord för oss strålningsskadade. Vi är uttraderade ur samhällsomsorgen. I princip har vi samma rättigheter som övrig befolkning, men kan inte tillgodogöra oss dem. Vård på egna villkor gäller inte oss, eller patientsäkerhet, då sjukhusen saknar ersänerade utrymmen.

Vi borde ses som de varningsklockor vi är. Men vi är välfärdssamhällets leprasju-ka, ingen vill ha med oss att göra. Hur vi klarar oss frågar heller ingen. Svårt drabbade flyr ut i skogarna undan den värsta strålningen. Men att bo i husvagn, öde torp och till och med i tält också vintertid är ett hårt öde. "Teknoflyktingarna" är sannolikt de mest ensamma och övergivna i vår välfärd.

Hörde om en kvinna som med traktor och släpvagn med uppmonterad skyddsbaldakin (utestänger högfrekvent strålning) ämnade styra norrut mot okänt mål i förhoppningen om att hitta en plats utan torterande mikro-vågsstrålning.

Att vara samhällets hem-

"Vad önskar jag av kyrkan? Att den inte tittade bort."

och kastlösa tokar är kränkande, för även vi har känslor. Om de mest fundamentala fästena i tillvaron rycks i från dig, vad återstår annat än att samla ihop spillrorna och försöka göra någotslags liv av dem? Själv både sover och arbetar jag i skyddsbal-dakin. Bygga "bunkrar" eller fly – men vart? Där de enda alternativen för dem för vilka strålningen kan innebära till och med livsfara. Hur utomjordiskt känslig du kan vara är samhället dock inte färdigt att ta till sig.

Skyddsmaterialen är jättedyra, men vi får inget ekonomiskt stöd. Kalla handen är allt som ges. Jag har kämpat mot orättvisan i över tio år utan den ringaste hjälp. Hånfullhet är en annan sak... Vad önskar jag av kyrkan? Att den inte tittade bort. Jag hör till kyrkan, men kan inte besöka den.

Den smarta teknologin är en mardröm för allt flera.

En kyrka i tiden, borde den inte kunna diskutera även detta?

TYTTI ENROTH-NORTES
Söderkulla

Något vi borde skriva om?

Tfn 09-61261549 e-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Vi gör smaklig husmanskost av när- och lokalproducerade livsmedel.
Vår lilla lantliga gårdsbutik har läckerheter till vardagen och fester.
Läs mer:
www.handelmannscafe.fi
Spjutsundsvägen 103,
01190 Box, tfn. 050 59 24 255

www.panoramavasa.fi
panorama
LUNCHRESTAURANT - LOUNASRAVINTOLA
Vasaneli, 16 Vassanpuist. Vasa -Vaasa Tel/Fax: (06) 317 4163

Nyländskaafton
12.10.2013
ESBO KULTURCENTRUM

- ★ NA-HUSBANDET / LAURI SALOKOSKI
- ★ ALLSÅNG MED BENNY TÖRNROOS
- ★ SARA SELENIUS, FANNY HELLSTRÖM
- ★ PLOCK UR DE FINLANDSSVENSKA SOMMARTEATRARNAS REPERTOAR 2013, BL.A. MY FAIR LADY, MIO MIN MIO, FOLK OCH RÖVARE I KAMOMILLA STAD
- ★ KONFERENCIERER HENRIC ÖHMAN OCH JOHAN LINDHOLM
- ★ WWW.NYLANDSKAFTON.FI

Annonsera i

KP.
KYRKPRESSEN

Med en annons när du hela Svenskfinland.

Du når oss på:
050 329 4444,
050 092 4528

Eller via e-post:
annons@kyrkpressen.fi

www.kyrkpressen.fi

Prinsessan Estelles bönbok

En unik bok fylld av finstämda och tänkvärda böner för de yngre barnen. Kronprinsessparet har skrivit förordet samt omsorgsfullt valt ut de texter och bilder som de känner särskilt starkt för.

Inb. 20 €

OPINION INFORMATION

Skicka insändaren till:

Kyrkpressen/opinion
Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi
Fax: (09) 278 4138.

Standardlängden för de kortare insändarna är 1 200 tecken. Redaktionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna. Insänd text returneras inte.

Insändare måste förse med skribentens namn samt för redaktionens bruk även adress och telefonnummer. Anonyma inlägg accepteras endast i undantagsfall.

Radbytet är en längre insändartext med bildbyline som rymmer 2 000 tecken. Vill du skriva ett Radbyte bör du kontakta redaktionen på förhand.

Borgå stifts vackraste plats!
Ni har fått utse Borgå stifts vackraste plats. Platsen som fick flest röster är Pörkenäs lägergård i Jakobstad! Tack till alla som röstat! Bokpriser går till Kim Nevalainen, Ingali Karanko och Ebba Laxell. Grattis! Läs mer om Borgå stifts smultronställen i *Dela – Årsbok för Borgå stift* som utkommer i oktober och i Kyrkpressen senare i höst.

Fontana Media
www.fontanamedia.fi • tfn (09) 612 615 30 • info@fontanamedia.fi • Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors

De firar döden mitt i livet

Ett nyvaknat intresse för begravningskultur har uppstått med åren, berättar Henrik Degerman.

TEXT OCH FOTO:
TOMAS VON MARTENS

För 25 år sedan grundades föreningen Minnesvårdarna r.f. med det främsta syftet att ta hand om finlandssvenska stormäns gravar.

– Det visade sig att stormännens gravar var rätt väl omhändertagna, säger **Henrik Degerman** som är föreningens intendent.

Minnesvårdarnas huvudsysselsättning har därför blivit att på olika sätt sprida kunskap och värna om begravningskultur i både Svenskfinland och det finska Finland.

– Det finns ingen motsvarande verksamhet på finskt håll, så vår verksamhet har blivit mer tvåspråkig än vad tanken var från början, säger Degerman.

Föreningen uppmärksammar sina 25 år med en jubileumsutställning, "Döden mitt i livet", i Johanneskyrkans krypta i Helsingfors.

– På utställningen visar vi upp olika föremål som exempelvis ett bärtäcke, sorgestavar och en sorgedräkt som Esbo museum lånar ut åt oss.

Två likbilar från 30-talet som ännu är i användning lånas ut av begravningsbyrå Mononen.

– Det kommer också att

FÖRENINGEN MINNESVÅRDARNA r.f. har sitt kontor på Nylandsgatan i Helsingfors. Intendent Henrik Degerman är den enda anställda i föreningen.

finnas en likvagn som drogs av hästar och stora plakater med foton på gravvårdar, säger Degerman.

Utställningen öppnar den 4 oktober och pågår i två veckor.

– Fil.dr **Ewa Ahl-Waris** guidar på svenska, finska och engelska på söndagar och tisdagar kl. 17.

Ewa Ahl-Waris är histo-

riker och har erfarenhet av att arrangera utställningar.

– Hon står för expertisen. Johannes församling har upplåtit kryptan för utställningen.

Requiemmässa

– Utställningen öppnas med ett tal av professor **Bo Lönnqvist** och efter öppningen hålls en requiemmässa i Jo-

hannes kyrka. Den celebreras av pastor **Mikael Busck-Nielsen**, som är viceordförande i Minnesvårdarna.

Litteratur om begravningskultur kommer att finnas med i utställningen.

– Det har skrivits en del om begravningskultur också på finska, säger Degerman.

Föreningen har inga personmedlemmar. De stift-

tande medlemmarna är Arbetets Vänner huvudföreningen, Föreningen Konstsamfundet, Svenska Folkskolans Vänner, Svenska Litteratursällskapet i Finland och Stiftelsen för Åbo Akademi. Krematoriestiftelsen anslöt sig 2007.

– Både öppnandet av utställningen och mässan ef-

terat är öppen för allmänheten. Inget inträde upp bärs, säger Degerman.

– Det här är första gången det arrangeras en utställning av den här typen. Tidigare under åren har föreningen arrangerat flera seminarier, föredrag och rundvandringar på begravningsplatser, säger Henrik Degerman.

En gammal dam skulle posta en familjebrev till sin bror som bodde på andra sidan landet. När posttjänstemannen hjälpte henne med paketet frågade han: – Fins det något som kan gå sönder härinne? – Bara de tio buden, svarade damen.

kuriren –tidningen för Dig!

Prenumerera på den allt mer populära finlandssvenska veckotidningen Kuriren. Inspirerande och trevlig läsning för hela familjen direkt hem i din brevlåda!

Aktuella svenska resor: 14–17.11 Musikalen Les Miserables i London. 29.11–4.12 Julstämning i Lübeck. 5–8.12 Musikalen Priscilla i Stockholm. 22–27.12 Julresa till Dalarna. 30.12–3.1 Nyårsresa till Prag. 29–31.1 Miss Saigon i Malmö. 15.2–2.3 Sydafrika och Kapstaden. 30.3–5.4 Lissabon och Portugal. 7–11.4 Madrid. 23–27.4 Möt våren i Amsterdam. 1–9.5 Wales. 19–25.5 Le Marche i Italien. 22–25.5 Bryssel och Brygge. 1–9.6 Danmark. 14–20.7 Bornholm. 13–17.7 Göta Kanal.

VI LOTTAR UT TRE HACKMAN TRAKTÖRPANNOR

Prenumerera och delta i utlottningen!

Nu har du möjlighet att vinna en traktörpanna av hög klass. Kuriren lottar ut tre traktörpannor med glaslock av märket **Hackman Matador**. Traktörpannan är 2,9 liter och 24 cm i diameter och har ett värde på cirka **85 euro**.

JA TACK!

- JAG VILL PRENUMERERA PÅ KURIREN**
- för resten av år 2013 och hela året 2014 för 78 € (inom Norden)
- Tre (3) provnummer för endast 14,50 euro.
- Ett halvt år för endast 41 euro.

- JAG DELTAR I UTLOTTNINGEN AV TRE HACKMAN MATADOR TRAKTÖRPANNOR** (värde ca 85 euro)

SÄND KURIREN TILL:

NAMN
ADRESS
TEL/MOB.

SÄND RÄKNINGEN TILL:

NAMN
ADRESS
TEL/MOB.

Nej tack, jag vill inte prenumerera på Kuriren. Jag deltar endast i utlottningen av Hackman Matador traktörpannorna. Jag returnerar beställnings- och utlottningsblanketten försedd med frimärke till adressen Kuriren, PB 12, 65101 VASA (var snäll och stryk över den färdigtryckta adressen på kupongen och skriv in den nya under).

Erbjudandet gäller till 30.11.2013

Kan sändas ofrankerat inom Norden. Kuriren betalar portot.

kuriren

PB 12
SVARFÖRSÄNDELSE
KOD 5005430
65103 VASA